

»Mladina! V samoupravljanju je naša bodočnost«

Jože Vindišar: Kako vključujemo mlade ljudi v samoupravne organe

Jože Vindišar je govoril v prvem delu svoje razprave o problemih vključevanja mladih ljudi v samoupravne organe, nato pa še o problematiki družbenih prostorov, ki naj bi bili namenjeni za kulturno-estetsko vzgojo vajencev.

»Znano je, da smo v času, ko sprejemamo oziroma smo že sprejeli novo gospodarsko

reformo in seveda akcijske programe. Brez dvoma imajo pri tem naši samoupravni organi veliko nalogo. Vprašamo pa se, koliko mladih ljudi ne samo v šolah, ampak tudi v delovnih organizacijah se je vključilo v samoupravne organe in sodelovalo pri razpravah, bodisi to po podjetjih ali terenskih odborih SZDL. Številka je zelo majhna, kot je že omenil tov. Marjan Žitnik v svojem poročilu.

Kaj je vzrok, da se tako malo mladine vključuje v samoupravne organe. Največkrat je seveda šola. Na šole mečemo vso krivdo z izgovori, da naše šole premalo pripravljajo mladino za samoupravljanje in proizvodnjo.

Strinjam se, da mora šola vzgojiti takega človeka, kakršnega od nje pričakuje družba, toda zavedati se moramo, da v šoli teoretično vzgajamo mladino in jo pripravljamo za življenje. Iz prakse lahko trdim, da se šole pri tem trudijo in zadošijo potrebam po svoji možnostih, ki jih imajo na razpolago. Kaj pa naredijo v podjetjih z mladino, ko se vključuje v proizvodnjo in samoupravne organe?

Kot sem že omenil šole teoretično vzgajajo mladino in

jo pripravljajo. V podjetju pa praktično mladino vključujejo v življenje. Mislim, da je naloga vodstva in mladinske organizacije v podjetju, da mladince lepo sprejmejo v svoje okolje, ga poučijo o vsem, kar je potrebno in mu (nadaljevanje na 4. strani)

ŽELEZAR

JESENICE, 19. februarja 1966
LETO VIII

Poštnina plačana v gotovini
Številka 7



Marjan Žitnik, sekretar ZMS Jesenice

Preteklo nedeljo je bila v delavskem domu pri Jelenu občinska konferenca Zveze mladine Jesenice. Poleg delegatov so se konference udeležili nekateri predstavniki družbenopolitičnih organizacij in član Centralnega komiteja ZMS iz Ljubljane Igor Janhar. Žal, na konferenci ni bilo nobenega predstavnika Skupščine občine Jesenice, kar je dokaz, kako naši odborniki gledajo na probleme mladih ljudi. Delegati in gostje so v svojih razpravah v glavnem govorili o vključevanju mladine v samoupravne organe po gospodarskih organizacijah oziroma šolah in o družbenem življenju mladega človeka v naši občini.

Predstavniki z mladinskih aktivov srednjih šol pa so razpravljali o problemih samoupravljanja in o delu mladinskih aktivov oziroma svobodne dejavnosti na šolah.

Objavljamo nekatere razprave delegatov, ki so govorili na letni konferenci Zveze mladine Jesenice.

Z občinske konference ZMS Jesenice



V dvorani delavskega doma pri Jelenu je bila v nedeljo konferenca jeseniške mladine

DE martinarna

Razpravljali so o 42-urnem delovnem tednu

Pretekli petek je bila 14. redna seja martinarne. Člani so pregledali sklepe zadnje seje in ugotovili, da še niso izpolnjeni ker komisija za akcijski program še ni dobila potrebnih podatkov.

Obravnavali so tudi predloge komisije za nagrajeva-

nje pri DSŽ. Strinjali so se z večino predlogov, razen za delo v praznikih, ki naj bi bilo tudi v prihodnje plačano z enakim pribitkom kot do sedaj in da ostanejo povprečne norme, ker ni točnih meril za delo tistih, ki so zaposleni pri več pečeh.

Prav tako so zahtevali, da DS DE martinarne soodloča pri razdelitvi rezervnega sklada ob koncu leta.

Obratovodja inž. Čop je prebral tehnično in finančno letno poročilo, iz katerega je bil razviden določen uspeh, posebno pri predelovalnih stroških. Nižja pa je vzdržnost peči, delno zaradi prevelikega števila večjih remontov, delno pa zaradi slabe kakovostne opeke in pihanja s kisikom.

Potrjen je bil normativ za petpečno obratovanje, to je 485 ljudi. Nekatera delovna mesta so preimenovali in odprli tri nova: čistilec kokila, skladiščnik livnega materiala in popravljalec zaščitnih sredstev. Obračunske postavke za ta delovna mesta pa morajo potrditi še zbori obračunskih enot.

Dopolnili so akcijski program za leto 1966 še z eno točko in to, da je treba znižati odsotnost za 1 %.

Veliko govora je bilo, kako bodo v martinarni prešli na 42-urni delavnik. Že imenovano komisijo, ki je zadolžena, da pripravi predloge za skrajšani delovni čas so dopolnili še s 4 člani in izbrali predsednika. Načelno so se člani DS strinjali s tem, da bi 6 dni delali in nato 2 dni počili (nadaljevanje na 5. strani)

ZELEZARNA JESENICE

sprejme za čas poletne sezone

a) v počitniškem domu v Crikvenici

GLAVNO KUCHARICO
TOČILKO
SERVIRKO

b) v počitniškem domu v Biogradu na moru

GLAVNO KUCHARICO
EKONOMA S ŠOFERSKIM IZPITOM
TOČILKO

Kandidati morajo imeti ustrezno strokovno izobrazbo oziroma odgovarjajočo prakso v gostinski ali tej sorodni stroki.

Zaposlitve bodo trajale:

pod a) od 1. 6. do 31. 9. 1966

pod b) od 25. 5. do 5. 10. 1966

Osební dohodek in ostalo po dogovoru.

Pismene ponudbe pošljite v roku 15 dni na naslov:
Železarna Jesenice — kadrovski sektor

22. redna seja upravnega odbora

Na 22. seji upravnega odbora, ki je bila v torek, 15. februarja, so člani razpravljali predvsem o tekočih problemih, pregledali pa so tudi vse neizpolnjene sklepe, ker se mandatna doba bliža kraju in želijo vse naloge tudi izpolniti. Prav s tem v zvezi so sprejeli pravilnik o zbiranju in odprodaji odpadnega materiala, predvsem papirja in tako rešili vprašanje, ki je že zelo dolgo odprto.

Za praznovanje dneva žena 8. marca so sklenili, da bodo žene, zaposlene v železarni, ta dan proste (izredno plačani domust) Tiste ki bodo

zaradi prirode dela morale 8. marca delati, pa bodo proste naslednji dan, to je 9. marca. Delovnim enotam in njihovim sindikalnim odbo-

rom so priporočili, da morebitne proslave organizirajo v prostem času.

Na tej seji so razpravljali tudi o delavcih, ki so že upokojeni, pa še naprej delajo oziroma želijo delati še naprej. V razpravi so upoštevali nedavno sprejeto navodilo o odhodu delavcev v pokoj, ki ga je sprejel DSŽ (nadaljevanje na 5. strani)

Nekateri bomo kupili stanovanja

(če bo šlo vse po sreči...)

V LETU, KI JE ZA NAMI, SE JE MARSIKAJ SPREMEMILO. OB GOSPODARSKI REFORMI SE JE USTREZNO PODRAŽIL GRADBENI MATERIAL, POSKOČILE SO GRADBENE USLUGE IN NARASLA JE CENA STANOVANJEM. POTEM SO ZAČELI GOVORITI O ZNATNO ZVIŠANIH NAJEMNINAH IN V TA NAMEN SO ŽE PONOVRNO OCENILI VSA STANOVANJA. IN OB NOVEM LETU SO PODJETJA PRENEHALA PLAČEVATI V STANOVANJSKE SKLADE STANOVANJSKI PRISPEVEK.

TISTI DEL OSEBNEGA DOHODKA, KI JE DOSLEJ ODTEKEL V STANOVANJSKI SKLAD, BO V BODOČE DOBIVAL VSAK ZAPOSLENI, ČE SE V DELOVNI ORGANIZACIJI NE BODO DRUGAČE ODLOČILI. ZATO JE RAZUMLJIVO, DA SI V NEKATERIH DELOVNIH ORGANIZACIJAH TEMELJITO BELIJO GLAVE, KAKO ZAGOTOVITI SREDSTVA ZA GRADNJO STANOVANJ. MARSIKJE SO NAŠLI TUDI TAKŠNO REŠITEV, KI IZGLEDA NA VIDEZ DOKAJ SPREJEMLJIVA IN NA PRVI POGLED NE KAŽE SVOJIH PROTISOCIALISTIČNIH UČINKOV. PRODAJMO STANOVANJA, KI SMO JIH ZGRADILI, PA BOMO DOBILI DEL SREDSTEV ZA NOVA STANOVANJA! TAKO NEKAKO IZGLEDA REŠITEV, O KATERI SO RAZPRAVLJALI ŽE NA PRENEKATEREM DELAVSKEM SVETU. DO TOD BI BILO VSE V REDU IN PRAV, STVAR PA POSTANE ZANIMIVA ŠELE OB PODROBNEJSEM PREGLEDU IN ANALIZI SEZNAMA TISTIH, KI STANOVANJA PRODAJAJO IN TISTIH, KI SE JAVLJAJO KOT BODOČI KUPCI. NAJVEČ ZANIMANJA JE BILO LANSKO JESEN, KO SO NEKATERI KUPCI RAČUNALI, DA VALORIZACIJA VREDNOSTI STANOVANJ NIKAKOR NE BO TOLIKŠNA, DA BI USTREZALA SPLOŠNIM PODRAŽITVAM PO GOSPODARSKI REFORMI. NEKATERI IZGLEDA, DA SO CELO RAČUNALI NA NEVALORIZIRANO CENO. KO SE JE IZKAZALO, DA BO NAJBREŽ TREBA POISKATI PRAVO CENO, KI USTREZA SEDANJIM TRŽNIM POGOJEM, JE SEVE ZANIMANJE ZA NAKUP STANOVANJ PRECEJ POPUSTILO. PONEKOD RAZMISLJAJO, KAKO BI NAKUP ČIM BOLJ LEGALIZIRALI, TAKO DA BI NIHČE NE MOGEL OPOREKATI NJEGOVI RAČUNICI, PRI TEM PA TEČEJO RAZPRAVE O NAKUPU ZGOLJ MED VOJILNIMI LJUDMI IN SE VNAPREJ VE, KDO BO KUPIL KAKŠNO STANOVANJE. NA JAVNI NATEČAJ ZA PRODAJO OBSTOJEČEGA STANOVANJSKEGA FONDA DOSLEJ SE NISO POMISLILI. PROTI PRODAJU STANOVANJ NI MOGOČE NASTOPATI IN SE BO UVELJAVILA KOT ENA IZMED OBLIK PRIDOBIVANJA SREDSTEV ZA NADALJNJO GRADNJO, NIKAKOR PA NE MOREMO MIMO DILEM, KI SE POJAVLJAJO ŽE V ČASU, KO ŠE SPLOH NI BILO PRODANO NOBENO STANOVANJE, PAČ PA JE BILO NA TA RAČUN MOGOČE OPAZITI ŽE PRENEKATERO ŠPEKULACIJO.

PG

Možnosti regresiranja

Z ukinitvijo regresiranih prevozov na letni oddih se bistveno spremeni višina regresa, ker ostaja na razpolago 1,5 % osebnih dohodkov, kar pomeni neto 165.000.000 din. Na podlagi lanskoletnih kriterijev za osnovni in vzpodbudni regres je na razpolago neto 65.000.000 din. Dotacija, ki jo je dala železarna počitniškim domovom, je znašala v letu 1965 16 milijonov din. Dotacija v tej višini gre lahko iz materialnih stroškov na podlagi odloka v Uradnem listu 26/62 člen 335, kjer je določeno, da lahko da delovna organizacija 500 din dotacije svojim počitniškim domovom za vsak penzion.

Na razpolago je torej 230 milijonov din neto za regrese in 16.000.000 din za dotacijo to je 246.000.000 din skupno.

S povečanimi cenami prehrambenih artiklov in ostalih uslug so se penzijske cene v naših domovih bistveno dvignile. Če hočemo, da bodo delavci železarne in njih svojci tudi v naprej koristili to obliko rekreacije, je treba postaviti v domovih takšne cene, da bodo te še vedno zmogljive za našega železarja. To pa je možno doseči samo s primerno dotacijo iz razpoložljive vsote za regrese. V članku so prikazane možnosti novo formiranih cen v domovih pod pogojem, da znaša dotacija 16.000.000 din in 24 milijonov din. Vsi izračuni bazirajo na kalkulacijah, ki jih je posredovalo računovodstvo EE GEŽ, ki pa še niso dokončne.

V cilju čimbolj namenskega koriščenja regresov je treba izbrati takšen sistem formiranja regresov, da bodo ljudje kar v največji meri iskristili razpoložljive rekreative možnosti ob istočasni stimulaciji delavcev — proizvajalcev. V ta namen so prikazane 3 možnosti formiranja regresov, od katerih ima vsaka svoje specifičnosti.

Kolektiv in sindikalne organizacije naj podajo mišljenje o posameznih možnostih ali nove predloge, da bo sindikat lahko pripravil primeren predlog za prihodnjo sejo DS podjetja.

Možnosti regresiranja letnega oddiha so izdelane na naslednjih principih:

1. Za izgradnjo zimskega rekreacijskega centra je predvidenih 20.000.000 din neto kar pomeni 30.000.000 din brutto. To je potrebno iz razloga, da bomo lahko bolj enakomerno koristili letne oddihe skozi vse leto. Ta center v bližini Jesenic bo odigral važno vlogo zlasti po uvedbi 42-urnega tednika.

2. Dotacija počitniškim domovom je predvidena v 2 alternativah: 16.000.000 din in 24 milijonov din, da bo možno oceniti pogoje, v katerih se bodo ti znašli pri novih cenah in posameznem načinu formiranja.

3. Pri vseh variantah regresov se izhaja iz iste razpoložljive vsote, t. j. 210.000.000 din oziroma 202.000.000 din odvisno od višine dotacije domovom.

4. Osnovni in vzpodbudni regres ima v vsaki varianti svoje specifičnosti, dočim je dodatni regres v vseh variantah enak in je namenjen za

kritje prevoznih stroškov na relaciji Jesenice — Biograd pod pogoji, ki so bili v veljavi leta 1965.

5. Dotacija posameznim domovom je predvidena v takšni višini, da je razlika v ceni pensiona 250 din na dan, t. j. 3.000 din na osebo, za delno kompenzacijo razlike v prebit to razlog za slabo korivozu do Biograda, da ne bi ščenje kapacitet.

6. Vsi proračuni so izdelani na predpostavki, da bo v letu 1966

6200 delavcev upravičenih na regres
6050 svojcev v starosti nad 10 let

1400 svojcev od 10—14 let
750 svojcev v starosti pod 4 leta starosti.

Poleg doslej veljavnih kriterijev za upravičenost do koriščenja regresa predlagam, da se osvoji še naslednji predlog:

Za 2 neupravičena izostanka v letu 1966 se regres zmanjša za 50 %, za 4 neupravičene izostanke pa regres v celoti odpade. Regres za nepreskrbljene svojce ostane. V kolikor bi posameznik napravil neupravičene izostanke po izplačnem regresu, se mu odtegne od osebnega dohodka.

Priporočilo sindikata ob regresih

Sekretariat Izvršnega odbora sindikalne organizacije Železarne Jesenice, je na 25. redni seji, 15. februarja, obravnaval predloge za regrese in priporočila, z ozirom na stališča, da naj regresi ne bodo odvisni od vloženega dela oziroma višine osebnega dohodka in da naj tudi daljši staž v Železarni stimulira politika nagrajevanja ne pa regresi:

1. predlog regresiranja

Za enkrat priporočamo torej način regresiranja, ki daje nekaj več družinam z več nepreskrbljenimi svojci in ker višina osebnega dohodka ne vpliva na regrese.

Zato naj vsi referenti za oddihe in izlete v svojih delovnih enotah dobijo stališča enot, ki jih bodo na skupni seji posredovali v razpravi.

Vlak v Planico bo vozil samo

Dokončno je torej odločeno, da bo v četrtek, 31. marca, zadnjič vlak odpeljal z Jesenic v Planico. Skoraj ne moremo verjeti, da je res, ker prav v januarju in februarju ugotavljamo, kako velik je promet na vlakih, ki se vozijo in avtobusih. Kje so fotoreporterji RTV Ljubljana, naj pridejo in se pogovorijo s potniki in prikažejo dejansko stanje, kakšen promet zagovarjamo v Zgornjesavski dolini in kaj se nam obeta po dokončni ukinitvi vlaka. Kaj je z obljubo o elektrifikaciji železniške proge Jesenice—Planica. Elektrifikacijo proge so obljubili po tem, ko je bila elektrificirana železniška proga Jesenice—Ljubljana. Ali naši časopisi res pišejo samo o obljubah, ki so navadno »race« ter zaradi honorarjev, ki jih prejemaajo pisli posameznih člankov.

Zakaj ne bi poizkusili s šinobusi, ki pri čakanju ne trošijo nobenega goriva. Če se ŽTP izplača, da »beli« vlak čaka ob nedeljah v Kranjski gori na smučarje, zakaj se ne izplača prevažati s 25 % popustom več kot 500 ljudi, ki bi se radi vozili vsak dan na delo in z dela. ŽTP naj tudi podrobneje prikaže izračun čiščenja snega na železniški progi Jesenice—Planica, ker pravijo, da potrošijo za to 65 milijonov dinarjev. Številka se nam zdi visoka in neverjetna. Pri ŽTP tudi pravijo, da proga ne odgovarja niti za 6 vagonov, kolikor jih ima naš »šihitar«. Ali potem tudi ne bo odgovarjala, ko bodo med planiškim tednom prevažali potnike s 15 vlaki, vsak od njih pa bo imel najmanj 20 vagonov?

Ob vseh teh nasprotjih razmišljamo o pravem ozadju ukinitve železniške

letnega oddiha

V nadaljnjem so obdelane možnosti formiranja regresov in organizacije oddihov v počitniških domovih.

1. Formiranje regresov 1. varianta

Osvaja se dosednji sistem regresiranja. Menja se samo višina v kolikor ostaja več denarja vsled ukinitve K-15.

Uvaja se dodatni regres, ki je enak za proizvajalce in njih svojce.

Varianta je izdelana v 2 alternativah:

a) Dotacija počitniškim domovom v višini 16.000.000 din kot do sedaj;

b) Dotacija počitniškim domovom v višini 24.000.000 din

	Dotacija 16.000.000	Dotacija 24.000.000
Regres na osebo	Regres na osebo	Regres na osebo

Osnovni regres za delavce	5.000	4.500
Vzpodbudni regres za delavce		
do 5 let zaposlitve v ŽJ	2.500	2.500
5 do 15 let zaposlitve	4.000	4.000
15 do 25 let zaposlitve	5.500	5.500
nad 25 let zaposlitve	7.000	7.000
Osnovni regres za svojce	5.000	4.500
Dodatni regres		
za delavce	8.000	8.000
za svojce nad 10 let	8.000	8.000
za svojce od 4 do 10 let	4.000	4.000

Proizvajalci so po tej varianti stimulirani samo s spodnjim regresom. Prednost imajo delavci z večjimi družinami.

2. Varianta

Sistem regresiranja predvi-

deva osnovni in vzpodbudni regres samo za delavce, kjer je močan poudarek na vzpodbudnem regresu. Dodatni regres je isti kot v 1. varianti.

Ta varianta je izdelana prav tako v 2 alternativah kot 1. varianta.

	Dotacija 16.000.000	Dotacija 24.000.000
Regres na osebo	Regres na osebo	Regres na osebo

Osnovni regres za delavce	10.000	9.000
Vzpodbudni regres za delavce		
2 do 5 let staža v ŽJ	1.000	1.000
5 do 10 let staža v ŽJ	3.000	3.000
10 do 15 let staža v ŽJ	5.000	5.000
15 do 20 let staža v ŽJ	7.000	7.000
20 do 25 let staža v ŽJ	9.000	9.000
25 do 30 let staža v ŽJ	11.000	11.000
30 do 35 let staža v ŽJ	13.000	13.000
nad 35 let staža v ŽJ	15.000	15.000

Po tej varianti so stimulirani predvsem proizvajalci z dolgim stažem v ŽJ.

3. Varianta

Ta sistem regresiranja predvideva osnovni regres za proizvajalce na osnovi 3 mesečnega povprečja v višini:

21,5 % plače pri dotaciji počitniških domov 16.000.000 din

20,0 % plače pri dotaciji počitniškim domovom 24.000.000 din.

Dodatni regres je isti kot v 1. in 2. varianti

do 1. aprila

proge Jesenice—Planica. Verjetno da rentabilnost proge ni edini vzrok. Res je, da osebni promet na naši progi ni rentabilen, toda tako je tudi v nekaterih drugih državah. Res je tudi, da v raznih državah ukinjajo železniške proge, toda imajo ceste, ki so sposobne, da lahko vzdržijo večji promet. Vsekakor bi morali razlikovati, kaj je rentabilnost in kaj družbeno potrebno. Če tovarni promet na železniških progah prekaša osebne, potem v Sloveniji ni občin, ki bi imela tako velik promet kot ga ima občina Jesenice, upoštevajoč pri tem železniške prevoze v železarno.

Vendar vse tako kaže, da je pravilo ŽTP ukiniti čim več železniških prog. Morda bo kdo nasprotoval mojim trditvam. Razumljivo je, da bo prevoz v in iz službe organiziran, toda vprašanje je, kako se bomo vo-

zili. Avtobusi so že sedaj natrpani in bomo tako primorani, da se bomo vozili v slabših pogojih kot do sedaj. Pomisliti moramo tudi na smučarje in izletnike, njihove nahrbtnike, sanke in smuči. Vsak od njih bo hotel svojo prtljago oddati v prtljažnik, mi pa bomo čakali na avtobusnih postajah. Postanki bodo precejšnji, ker bodo potniki v našem primeru izletniki in smučarji, na izstopnih postajah hoteli preveriti, če so sprevodniki vrnili njihovo prtljago in če kdo morda ni po pomoti zamenjal smuči ali sank. Ali nam je res vseeno, kaj se dogaja z delovnim človekom, kadar se odloči za težko prislužen nedeljski oddih? ŽTP je verjetno premalo pomislilo ob svoji odločitvi, da prav ti delavci, ki ustvarjajo nerentabilnost na progi, da so hkrati ustvarjalci družbenega dohodka. Železarna je podjetje, ki ne pomeni nekaj samo v Jugoslaviji, temveč tudi v svetu. Zato ne bi smeli na železarno gledati le skozi očala ne-

rentabilnosti železniške proge. Kakšno bo cesta po planiških poletih? Predstavnik ŽTP vabimo, da si jo ogledajo in se z nami peljejo v avtobusu in ne v službeni limuzini.

Na nedavnih krajevnih konferencah SZDL v Zgornjesavski dolini smo obravnavali tudi ukinitvev proge. Vsi občani in tudi tisti, ki se le redko vozijo, so ostro kritizirali ter obsojali ukrep oziroma sklep o ukinitvi železniške proge. Škoda, da na teh sestankih ni bilo predstavnikov ŽTP, ki bi odgovarjali občanom na številna vprašanja. Proti ukinitvi železniške proge Jesenice—Planica se borijo tudi tisti občani, ki pošljejo svoje otroke v šolo na Jesenicah. Če ne bo denarja, ne bodo otroci obiskovali šole in bodo problemi glede njihove zaposlitve pozneje veliko večji.

Zgradili smo tudi številne turistične objekte, ki jih obiskujejo naši in inozemski gostje. Doslej so se vozili z vlaki, toda ukinitvev železniške

Zakaj vodni števec

Narava je obdarila naše mesto z okolico, ki ima tudi v suhih mesecih dovolj zdrave in hladne vode. Treba jo je samo zajeti in speljati do potrošnika, potem pa na; jo ta uporablja, kolikor jo pač potrebuje. Nekdo ima potrebe večje, nekdo manjše. Bistveno pa je le, da je potrebam zadoščeno. Če je to izpolnjeno, so ljudje zadovoljni. Vsaj pri vodi poizkusimo uveljaviti geslo: »Vsakemu po njegovi potrebi!« Jasnou, da je za uresničitev takih želja potrebno vložiti določena finančna sredstva. Če jih vložimo tako, torej v zadovoljstvo ljudi, so ta sredstva gotovo dobro in pravilno vložena. Če pa obremenjujemo potrošnika z bremenom, ki mu ne prinašajo nobenega izboljšanja, ampak imajo namen, da ga omejujejo pri izkoriščanju dobrin, ki mu jih nudi narava skoraj brezplačno, potem pa ta bremena verjetno niso upravičena. Kakšen smisel ima montirati na vodni priključek, ki je bil napravljen pred 30 leti, vodni števec, za katerega pravijo, da velja blizu 30.000 din. Mislim, da se z montiranjem vodnih števec ne bo preskrba z vodo prav nič izboljšala. Mnogo raje dam 30.000 din za gradnjo novega vodovoda, saj se bo stanje izboljšalo in sredstva bodo vložena tako, da bodo nečemu koristila. Če manjka vode, je pač potreben nov vodovod, ne pa 1000 novih števec. Nič koliko neizkoriščene vode odteka, pa bi mogoče kazalo tudi za to montirati števec, samo da bi »idejni oče« vodnih števec to vodo tudi sam plačeval. Tudi ko bo vode dovolj in bo odtekala preko rezervoarjev, bo ob-

(nadalj. na 11. strani)

	Dotacija 16.000.000	Dotacija 24.000.000
	Regres na osebo	Regres na osebo
Vzpodbudni regres za delavce		
minimalni	10.800	10.000
maksimalni	50.000	46.000
povprečni	17.000	16.000

Po tej varianti so stimulirani proizvajalci z višjimi osebnimi dohodki.

4. Organizacija oddihov v naših počitniških domovih. Polna cena penziona.

	Celokupni stroški	število nočnin	polna cena penziona
Crikvenica	39.400.000	18207	2.160
Biograd	29.600.000	14089	2.100
	69.000.000	32269	2.140

V kolikor se osvoji 2. ali 3. postaviti naslednje povprečne variante regresov je možno cene v počitniških domovih.

dotirana cena I. (16.000.000 — din dotacije)

	Masa dotacije	Dotacija za nočnino	dotirana cena
Crikvenica	7.450.000	410	1.750
Biograd	8.550.000	600	1.500
	16.000.000	500	1.640

Dotirana cena II. (24.000.000 din dotacije)

	Masa dotacije	Dotacija za nočnino	dotirana cena II
Crikvenica	12.000.000	660	1.500
Biograd	12.000.000	850	1.250
	24.000.000	750	1.390

Če se osvoji 1. varianta regresov je najprimernejše uvesti regresirane cene v domovih po dosedaj veljavnih principih, kar pomeni, da vsakdo plača penzion — delavci in svojci — po regresiranih cenah, s tem da odstopi osnovni in vzpodbudni regres. Dodatni regres zase in za svojce obdrži za kritje prevoza. Regresiranih cen v domovih ni

možno uvesti pri 2. in 3. varianti regresov, ker svojci nimajo osnovnih regresov in bi torej regresirane cene penziona šle izključno na račun delavcev — proizvajalcev.

Enako kot dotirane cene v počitniških domovih je potrebno predvideti dvojne regresirane cene, ker so odvisne od višine osvojene dotacije.

Regresirana cena I. (dotacija 16.000.000 din)

	Dotirana cena	Regres	regresirana cena
Crikvenica	1.750	630	1.120
Biograd	1.500	630	870

Regresirana cenā II. dotacija 24.000.000 dinarjev

	Dotirana cena II.	Regres	regresirana cena II.
Crikvenica	1.500	580	920
Biograd	1.250	580	670

inž. Pohar

proge bo slabo vplivala na razvoj turizma, tako da bo deficiten.

Razumeti moramo, da je turizem gospodarska veja in pomemben za našo domovino, ker nimamo podjetij in ustanov. Ljubitelji gora bodo imeli še več težav in problemov. Ali je res naša dolina s svojimi naravnimi lepotami zaslužila, da jo tako zanemarjamo? Dobro je vsaj to, da se naše gore tako trdno držijo na svojem mestu, ker bi jih v nasprotnem primeru prepeljali na kakšno drugo bolj rentabilno mesto. Še je čas, da se merodajni forumi prepričajo, če je sklep o ukinitvi proge pravilčen. Po ukinitvi železniške proge bo verjetno prepozno ugotavljati, da smo storili napako, s tem pa tudi škodo, ki smo jo povzročili turizmu v Zgornjesavski dolini, občanom pa mnogo težav in nepotrebnega nezadovoljstva, ker se bodo vozili v prenatrpanih avtobusih namesto v vlak, kjer je prevoz udobnejši. Ja

»Mladina! V samoupravljanju je naša bodočnost«

Kako vključujemo . . .

(nadalj. s 1. strani)
s tem že pri prihodu omogočijo dobro počutje, kajti nov član, ki je prišel iz šole v podjetje, menja svoje okolje in se takrat prvič sreča s prakso. Zato mu je treba pomagati. Prepričan sem, če bi mladinski aktiv po naših delovnih organizacijah več delal po teh vprašanjih in se zanimali za počutje in delo slehernega člana, bi se mladji delavci še bolj vključevali v proces samoupravljanja.

Na koncu bi spregovoril o društvenih prostorih, ki naj bi bili namenjeni za družabno življenje in estetsko vzgojo naših vajencev.

V jeseniški občini imamo samo en mladinski dom, to je Dom učencev, ki spada pod Železarski izobraževalni center. V tem domu stanuje 120 mladincev od 15. do 19. leta starosti. To so bodoči delavci Železarne Jesenice. V tem domu že šest let nimamo prostora za družabno življenje. Dobili smo prvi objekt, kjer sedaj učenci stanujejo, drugi objekt, ki je bil tudi vam namenjen, s preimenovali v samsko stanovanje delavca, tretji objekt, v katerem bi imeli družbene prostore, pa je še v gradnji. Slišijo se razne govorice, da nam bodo sedaj, ko bo tretji objekt končno dograjen, te prostore vzeli in jih dali v uporabo Gostinski enoti Železarne Jesenice. Mislim, da je

to novo stališče nekaterih popolnoma napačno in da je vse premalo razumevanja za vzgojo in družabno življenje bodočih delavcev.

Kakor šola poleg table, klopi, krede, potrebuje tudi telovadnico, razne kabinete, knjižnico itd., tako tudi Dom učencev na Jesenicah potrebuje za svoje gojence družbene prostore. To vprašanje dajem v vednost naši konferenci prav zaradi tega, ker sem prepričan, da ima ravno Občinski komite ZMS pri tem tudi besedo.

Ali prostore damo v uporabo Železarni ali pa 120 mladim ljudem za vzgojo in družabne namene.



Vladimir Brun

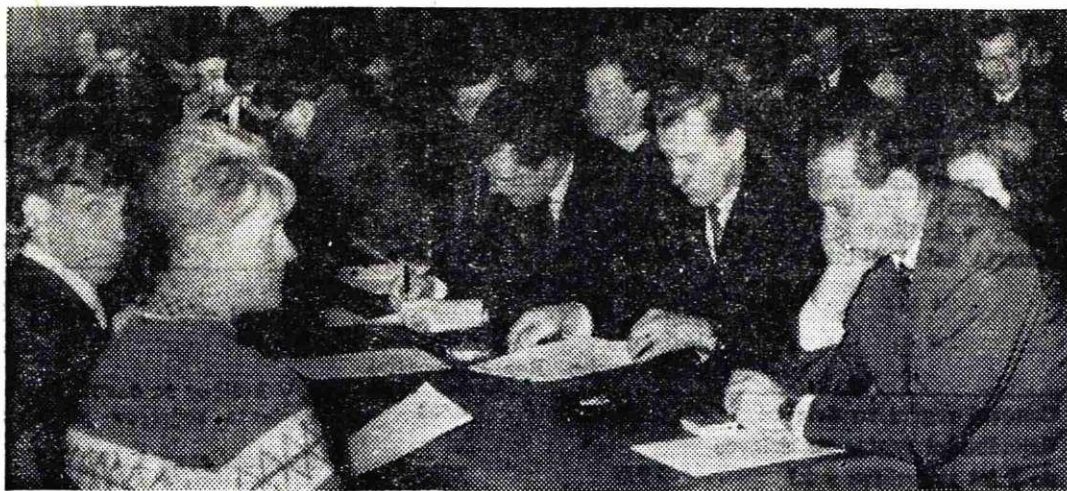
Vladimir Brun

Potrebno je boljše sodelovanje mladine z društvi

Vladimir Brun je razpravljal o sodelovanju in o vključevanju mladine v društva, predvsem TVD »Partizan«.

»Žal vodstva po raznih društvi mislijo, da morajo biti samemu sebi namen. Lep primer za to lahko navedem iz preteklega leta za Teden mladosti, ko smo prosili za

pomoč pri izvedbi parade oziroma nastopa TVD »Partizan«, vendar TVD ni hotel prevzeti vodstva parade z izgovorom, da se njihovi člani pripravljajo na izvedbo proslave ob 20-letnici stavke. Menim, da je dolžnost TVD in njih vodstva da delajo z mladino in pomagajo pri or-



Pogled na polno zasedeno dvorano delavskega doma pri Jelenu med konferenco ZMS

ganizaciji nastopov. Prav tako je skrajni čas, da mladina, ki želi delati v raznih društvi dokaže, da je sposobna delati v vodstvih društva in s tem tudi krojiti njihov program. Mlad človek najbolj pozna potrebe in želje mladine, zato bi bilo prav, da bi imeli mlade ljudi v društvi in ostalih organizacijah. Že dolgo se vprašujemo, kdo bo delal z mladino in kje se bo mladina vključevala, ko vsi vemo, da mladina še danes nima svojih prostorov, čeprav o teh problemih govorimo že na četrti letni konferenci.

V današnjih razpravah je bilo že omenjeno, da mladino dobimo po raznih lokalih in ob vsakem času. Mislim, da bi društva sama kot taka bolj aktivno delala z mladino, da bi bil rezultat povsem drugačen. Občinski in Tovarniški komite ZMS Jesenice veliko delata na področju društvene dejavnosti, vendar se pojavljajo vprašanja glede finančnih sredstev. Menim, da je zadnji čas, da finančni problem rešimo in obenem prosim vse predstavnike društveno-političnih organizacij, da nam pri tem pomagajo. Kakor hitro bomo ta problem rešili, bomo lahko še bolj aktivno sodelovali z našimi društvi in vključevali mlade ljudi v društvene dejavnosti.

Marina Trčelj

Nimamo ne prostorov in le časa

Predstavnica mladinskega aktiva s Šole za zdravstvene delavce Jesenice je v svoji razpravi lepo prikazala probleme, s katerimi se srečuje mladinski aktiv in vodstvo omenjene šole.

»Našo šolo v vseh štirih letnikih obiskuje 112 učenk. V času obstoja je iz šole izstopilo zaradi strogega kriterija ocenjevanja in velikih zahtev 24 učenk. Vsi štirje letniki imajo v lepo urejenih prostorih samo dve učilnici. To je vse premalo za kvalitetnejši pouk in svobodno dejavnost naših učenk. Pretekla leta smo imeli v popoldanskem času razne krožke, ki so bili namenjeni kot dopolnilo pouku. Krožke so obiskovale učenske s slabimi ocenami. Z delom po krožkih smo dosegle večji učni uspeh na naši šoli. Letos pa zaradi pomanjkanja prostorov ne moremo več imeti krožkov, v katerih bi se lahko dopolnjevale.

Vprašanje je tudi prostega časa naših učenk, saj je učni program na vseh zdravstvenih šolah tako natrpan, da imamo skoraj polnih osem ur pouka dnevno, v delovnih organizacijah pa razpravljajo o sedemurnem delavniku. Če hočemo doseči dober uspeh, kar je seveda naš glavni cilj, potrebujemo veliko časa pri učenju doma. Tako nam ostane le malo časa na voljo za branje časopisov in obiskovanje raznih kulturnih predstav.

Na konferenci našega mladinskega aktiva smo skupaj z vodstvom šole o tem že veliko razpravljali. Toda učnega načrta ne moremo spreminjati, ne moremo pa tudi premakniti sten naših prostorov, da bi si s tem pridobile večji prostor. Zato bi morali o tem razpravljati po družbeno-političnih organizacijah in nam pomagati, saj vsi vemo, da zdravstvenega kadra v jeseniški občini primanjkuje.

Skoraj polovico naših učenk stanuje po privatnih stanovanjih in nimajo najboljših pogojev za učenje. Prostor si morajo deliti s člani družine, kar je tudi velik vzrok slabim uspehom na naši šoli. Za stanovanja in hrano plačujejo okoli 20.000 dinarjev. Govorijo pa že o podražitvah na 24.000 dinarjev. To je samo številka za



Marina Trčelj

hrano in stanovanje, kaj pa za ostale potrebe, to pa seveda vse v breme naših staršev. Naše štipendije znašajo 13.000 dinarjev. Glede stanovanj moram še nekaj pripomniti. Nekatere naše učenske stanovanje plačujejo tudi v času letnih in zimskih počitnic. Ta prostor pa med tem časom izkoriščajo člani družine, pri katerih so podnajemnice. Probleme, s katerimi se srečujemo na naši šoli, sem povedala, ker smatram, da je mladinska organizacija ena izmed najbolj merodajnih pri reševanju.



Delovno predsedstvo na nedeljski mladinski konferenci

Odmevi na konferenco ZK v železarni

FRANC ŠORN, ŠAMOTARNA

STROŠKI OTK SO NARASLI ZA ŠTIRI MILIJONE STARIH DINARJEV

Predsednik obratnega delavskega sveta v šamotarni tov. Franc Šorn je v razpravi na konferenci povedal, da je njihov obrat zaradi intenzivnega dela obratnega delavskega sveta zelo dobro seznanjen z gospodarjenjem, stroški in nalogami in da ima obratni delavski svet vodenje obrata trdno v svojih rokah. Trditve je uspešno podkrepil s dokazi, ki so potrjeni, da se organi samoupravljanja v šamotarni ne zadovoljejo samo s poročili in številkami, pač pa vse bolj gledajo, kaj se skriva za številkami in kako bi bile lahko številke, ki prikazujejo stroške, manjše. Ker so v preteklem letu narasli stroški kemičnih analiz za 4 milijone starih dinarjev in so ugotovili, da se je tudi število opravljenih analiz občutno povečalo, jih je zanimalo, ali so vse opravljene analize potrebne ali niso. Pri tem so zlahka ugotovili, da opravljajo nekatere analize tudi po trikrat in da laboranti sami in po lastni presoji jemljejo vzorce. Našli so dokaj razumljiv vzrok za takšno stanje. Pravijo, da so laboranti plačani od števila opravljenih analiz. Če torej žele zvišati svoj osebni dohodek, opravijo več analiz, tudi če morda to ni potrebno. Če so stvari take, potem kaže omenjeno dejstvo, kako daleč v slepi ulici smo še včasih s pojmovanjem nagrajevanja po delu — pri čemer je mišljeno družbeno potrebno in koristno delo. Ne samo v tem primeru, tudi marsikje drugje so instrumenti nagrajevanja za enkrat še urejeni tako, da je nagrajevano tudi družbeno nekoristno in nepotrebno delo. Tov. Šorn je predlagal, naj bi nagrajevali laborante od ure in povprečja šamotarne. V tem vidi zagotovilo, da bodo laboranti opravili toliko in tako kvalitnih analiz, kolikor jih terja dobra proizvodnja. Ali je to edini in najboljši način nagrajevanja dela v službi, ki ima zanesljivo zelo pomembno mesto v proizvodnji, pa bodo pokazale razmere, saj je tudi konferenca ZK nakazala, da bo potrebno nagrajevanje postaviti na mogoče trdnije temelje in iz vrednotiti delo temeljito in precizneje, če želimo dosegati večje prizadevanje, povezanost kolektiva in boljše delovne rezultate.

Kaj bo s šamotarno in nekaterimi drugimi obrati?

Tov. Šorn je obvestil konferenco, da bi bilo treba pretehtati vse okoliščine, preden pride do sklepa, naj se nek obrat ukine. Takšen je bil položaj s šamotarno, ki proizvaja 22.000 ognjevdžnega materiala. Pri izvajanju pro-

grama specializacije proizvodnje je razumljiva težnja, naj bi vse pomožne materiale (kamor spada tudi ognjevdžna opeka) izdeloval nek specializiran proizvajalec, ki naj bi za vse slovenske železarne organiziral proizvodnjo. Morda bo nekoč takšen program izvedljiv, čeprav si še dolgo ne bomo na jasnem, kdaj bi bila takšna proizvodnja lahko cenejša od naše, ki ji sicer lahko z vso pravico očitamo, da ni sodobna, vendar pa tudi ni tako nizko produktivna, kakor morda izgleda na prvi pogled. Delegat Šorn je ugotovil, da so nekateri potrebovali precej dolgo časa, da so ugotovili rentabilnost šamotarne, če se bo v celoti orientirala na proizvodnjo specialnih formatov ognjevdžne opeke. Če je ob izdatnem delu raziskovalnega oddelka lani uspelo izdelati korundno opeko za obzidovanje ponovc, če se uveljavlja izdelovanje najza-

noma enakem položaju s šamotarno in ni bila deležna v nekaj desetletjih niti minimalne investicijske pozornosti. Vendar nas letošnji družbeni plan opozarja, da ustvarja za železarno izredno visoke dohodke. Razmere na tržišču in v jugoslovanski proizvodnji pa nas opozarjajo, da je zaenkrat še zelo koristno imeti lastno livarno, če se želimo izogibati zastojem v proizvodnji. In vrh vsega je domača livarna za potrebe domačega podjetja še izdatno cenejša kot moderna podjetja te vrste, ki so zrasla v zadnjem času (kar je po svoje razumljivo). Najbrž bi kazalo narediti račun in ugotoviti, katera smer specializacije bi prišla v poštev tudi za ta obrat in na kakšen način bo obrat dal v prehodnem obdobju znatne delovne in finančne uspehe. In tako bi kazalo razmisliti tudi o vseh ostalih obratih ali strojnih napravah, ki so bili do ne-



Udeleženci konference ZK železarne Jesenice

htevnejših formatov in če je uspelo lani povečati produktivnost za 10 kg na uro in moža, je najbrž podanih precej osnovnih razlogov, ki govorijo za to, da je potrebno temeljito pretehtati, kako bomo delali v starih obratih, ki morda padajo izven programa specializacije, da nam bodo za daljši ali krajši čas tudi ti obrati dajali izdaten dohodek, kajti le-ta nam bo hudo potreben za odplačevanje anuitet za nove moderne obrate.

Zato je prav, če razpravo tov. Šorna uporabimo tudi za razmišljanje o tem, kako bo z livarno in ostalimi obrati, za katere že dalj časa slišimo, da nimajo perspektive. Na področju livarstva se izvaja v Jugoslaviji predvidena delitev dela in najbrž od nje ne kaže odstopati. Tudi ni treba skrivati dejstva, da naša livarna, takšna ko je, ne bo mogla več prav dolgo izpolnjevati zahtevnih nalog. Saj je najbrž v popol-

na že napol odpisani. Menimo, da pri tem ni treba odstopati od zamisli kvaliteta asortimenta in specializacije proizvodnje, tudi ni treba odstopati od osnovnega programa rekonstrukcije osnovnih naprav za proizvodnjo jekla, razmisliti pa je treba, kako s tradicijo, znanjem, kadri in obstoječimi napravami doseči znatno večje gospodarske uspehe.

Razpravljali so o 42-urnem delavniku

(nadaljevanje s 1. strani)

vali. Ker bo martinarna rekonstruirana in bodo tako rabili manj ljudi, bodo lahko uvedli IV. izmeno brez dodatnih delavcev. Komisija je bila zadolžena, da sestavi spisek vseh vodilnih oseb, ki naj bi delali v VI. izmeni.

Nazadnje je kadrovik talilnic predlagal naj bi vse delavce, ki pridejo na novo v martinarno, uvajali na dolo-

čenih delovnih mestih pod nadzorstvom inštruktorja. Ta delovna mesta so: nakladalec starega železa, pomočnik ponovčarskega zidarja, II. talilniški pomočnik, II. pomočnik čistilca preboda. Čas uvajanja na teh delovnih mestih je 30 do 60 dni.

Sprejet in potrjen je bil tudi plan izobraževanja DE martinarne za leto 1966.

Ferbežarjeva

Akcijski program in prihranki v OTK

Na seji zbora delovne enote OTK so sprejeli akcijski program, ki obsega naslednje točke:

1. Z boljšo organizacijo dela in večjo produktivnostjo ter s prihrankom na materialu, energiji, kemikalijah in uslugah si bo kolektiv prizadeval, da zmanjša vrednost točke od 186 na 182 starih dinarjev. To pomeni 825.499 dinarjev prihranka na mesec pri planiranih 188.470 točkah, prihranki za dobo šestih mesecev pa znašajo 4.952.994 dinarjev. V drugem polletju pa so imeli 1.257.997 točk ali za 11,25 % več kot v prvem polletju, prihranki pa znašajo 29.914.504 din. Torej je kolektiv OTK precej prispeval k doslednemu izvajanju akcijskega programa.

2. Kolektiv OTK je sprejel obveznost, da bo vplival na zmanjšanje notranjih zamenjav, ki so bile planirane v višini 25.000 kg mesečno na 12.000 kg mesečno v vrednosti 46 din za kg. To znese 575.000 dinarjev na mesec, ali 3.450 tisoč dinarjev v polletju. Dejansko so imeli v prvem polletju 114.451 kg zamenjav oziroma 28.863 kg povprečno na en mesec. V drugem polletju pa 402.886 kg internih zamenjav ali za 348,9 % več kot v prvem polletju, kar predstavlja 11.632.756 dinarjev prihranka.

Naj omenimo še zunanje zamenjave, ki jih mora železarna plačati ob reklamacijah. Tudi v tem primeru je kolektiv OTK sprejel obveznost, da bodo od 20.000 kg zamenjav v polletju le-te zmanjšali na 10.000 kg pri vrednosti 140 din/kg, to pa pomeni spet 1.400.000 dinarjev prihranka. V drugem polletju pa so imeli oziroma ugotovili za 6.599 kg zamenjav, torej 53,6 % manj kot v prvem polletju, prihranki pa znašajo 1.768.140 dinarjev, torej več kot so predvidevali.

3. Kljub temu, da je OTK oddelek železarne, ki se mora ravnati oziroma prilagoditi potrebam proizvodnih obratov, je kolektiv na zboru delovne enote sprejel obveznost, da zmanjša nadurno delo. V prvem polletju so opravili 12.393 nadur, ali povprečno 2.065,5 ur mesečno, v drugem polletju pa 12.115, ali povprečno 2.019 ur mesečno. Število nadur je torej manjše v primerjavi s prvim polletjem za 2,3 %.

4. Bolezenska odsotnost je problematična tudi zaradi vpliva zunanjih faktorjev, vendar je kolektiv OTK sprejel obveznost, da jo zmanjša na minimum. V prvem polletju lani so ugotovili 882 dni bolovanja do 30 dni, ali povprečno 147 dni na en mesec. Da so svojo obveznost v drugem polletju izpolnili, potrjuje podatek, da so imeli v drugem polletju le 803 dni bolovanja, ali 134 dni povprečno mesečno, torej za 9 % manj kot v prvem polletju.

Podatki o bolovanju nad 30 dni pa so naslednji: v prvem polletju so imeli 260 dni bolovanja, ali 43,3 povprečno na mesec, v drugi polovici lanskega leta pa 151 dni bolovanja nad 30 dni, ali povprečno 25 dni mesečno, ali za 46,4 % manj kot v prvem polletju. Ugodni so tudi podatki o izredno plačanih dopustih, saj so imeli v prvem polletju 20 dni ali 3,3 dneva na mesec, v drugem polletju pa le 14 dni, torej za 30,3 % manj. Tudi število povprečnih izostankov so v primerjavi s prvim polletjem zmanjšali za 16,8 %. Vsi podatki so izračunani na 176 članov.

Tudi kemični oddelek OTK je še posebej prispeval svoj delež k izvajanju akcijskega programa s tem, da je pri nabavnem oddelku reklamiral vse neodgovarjajoče kvalitete pri dobavljenih surovinah. Omenimo naj še, da so posamezne reklamirane pošiljke obsegale tudi po več vagonov surovin.

—or—

Železarski globus

SOVJETSKA ZVEZA. Dolejši najdaljši plinovod na svetu bo povezoval nahajališča zemeljskega plina v srednji Aziji z Moskvo. Dolg bo 6.600 km. Računajo, da bodo lahko s pomočjo tega plinovoda transportirali letno 21 milijard m³ zemeljskega plina. Za prihodnjih pet let predvidevajo, da bodo v Sovjetski zvezi zgradili skupno 40.000 km novih cevovodov za zemeljski plin, medtem ko jih 45.000 km že sedaj uporabljajo.

ZAHVALA

sindikalnemu odboru delovne enote vzdrževanja Javornik se zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Ivan Belec
Vzdrževanje Javornik

Dopisujte
v »Železarnja«

Namesto cevi hladno oblikovani profili

Kot je že znano bo naša železarna prenehala z lastno proizvodnjo navadnih vodovodnih in plinskih, to je pocinkanih in črnih cevi. To je bil sklep delavskega sveta železarne v novembru preteklega leta. Vzroki, ki so privedli do opuščanja proizvodnje navedenih cevi v naši železarni, so bili na zasedanju DSŽ navedeni, vendar bi ne bilo napak to nekoliko ponoviti, ker kritike na račun opuščanja proizvodnje cevi še vedno niso potihnile.

Naša železarna je imela stalno v načrtu rekonstrukcijo lastne cevarne — modernizacijo naprav in prehod na sodobno proizvodnjo, to je s plamenskega na električno varjenje cevi. Ti načrti modernizacije so obstajali že v stari Jugoslaviji z dopolnitvijo proizvodnje tudi nevarjenih, tako imenovanih »mannesmann« cevi. Te načrte modernizacije je prekinjala vojna oziroma okupacija. Že leta 1946 smo začeli resno razmišljati o modernizaciji proizvodnih naprav v cevarni. Ker je bila ta čas evropska industrija, ki je sicer proizvajala naprave za proizvodnjo cevi, uničena, smo želeli naše obstoječe varilne agregate preurediti s plamenskega na električno varjenje. Na Jesenice smo poklicali strokovnjaka znane avstrijske firme »Elin«, ki naj bi strokovno ugotovil možnost rekonstrukcije. Ugotovitev navedenega strokovnjaka je bila negativna v tem smislu, da je rekonstrukcija strojev za električno varjenje neustrezna.

Po tej strokovni ugotovitvi je vodstvo železarne še večkrat poskušalo urediti vprašanje rekonstrukcije cevarne, vendar smo zaradi stalnega pomanjkanja finančnih sredstev s tem odlašali. Glavni vzrok temu pa je bil vsekakor tudi ta, da železarna sama ni imela na razpolago toliko toplo-valjanih trakov, da bi lahko zadovoljili proizvodno zmogljivost rekonstruirane cevarne, ki bi znašala letno okrog 85.000 ton cevi. Med tem časom pa je z ozirom na nujno ekonomizacijo v jugoslovanskem gospodarstvu prišlo v naši črni metalurgiji do razgovorov in sklepov, da je za dosego te ekonomizacije nujno potrebno izvesti tudi specializacijo, to je razdelitev proizvodnih programov na posamezne železarne. Tako je v okviru tega programa pripadla proizvodnja cevi Železarni Sisak, ki se je itak tudi do sedaj ukvarjala samo s proizvodnjo le-teh. Če izključimo sentimentalne razloge, ki izhajajo iz tradicije proizvodnje cevi na Jesenicah, je treba priznati, da je bila ta odločitev z ozirom na dane pogoje in ekonomske razloge upravičena.

Z ozirom na navedena dejstva je uprava naše železarne izdelala predlog postopne ukinitve proizvodnje cevi in prehod na proizvodnjo hladno oblikovanih profilov, ki naj nadomestijo izpad proizvodnje cevi. Ta predlog uprave podjetja je DSŽ na zasedanju v novembru preteklega leta tudi po-

trdil. Hkrati je DSŽ sprejel tudi zelo važen sklep, ki se glasi: »Vsem odvečnim delavcem, zaradi rekonstrukcije ali ukinitve posameznih obratov, je zagotovljeno v Železarni drugo, po možnosti podobno delovno mesto. Pri tem je treba gledati, da bi se mlajši sodelavci prekvalificirali in usposobili za novo delovno mesto, starejšim sodelavcem, ki delajo že 30 ali več let, pa je treba poiskati v železarni odgovarjajoče delovno mesto, pri katerem ne smejo izgubiti niti na osebnih dohodkih niti na kvalifikaciji, seveda pri zadovoljivem opravljanju dela. Prav tako je mlajšim sodelavcem za časa prekvalifikacije zagotovljen osebni dohodek, ki so ga dosegali pred prestativjo.« Ta sklep je zelo važen za sodelavce, ki bodo morali po ukinitvi nekaterih obratov na nova delovna mesta v druge obrate. Zavedati se moramo, da je delavcu, ki je delal v nekem obratu dvajset, trideset ali celo več let ter mu je tako ta obrat postal drugi dom, na katerega ga veže nešteto spominov, izredno težko, ko mora ta obrat zapustiti in oditi v drugo okolje.

Pri prvi fazi ustavljanja proizvodnje cevi je odšlo iz cevarne v druge obrate 45 sodelavcev, katerih položaj je v glavnem rešen skladno s sklepom DSŽ. Za nekaj sodelavcev pa se stanje še rešuje in bo tudi za te brez dvoma uspešno rešeno. Ostali sodelavci, ki so še začasno ostali v sedanji cevarni, pa so predvideni za pocinkanje cevi Železarne Sisak in za novi oddelek proizvodnje hladno valjanih profilov v sklopu valjarne Bela.

Omeniti je treba, da smo z Železarno Sisak sklenili pogodbo, da bo za čas dokler

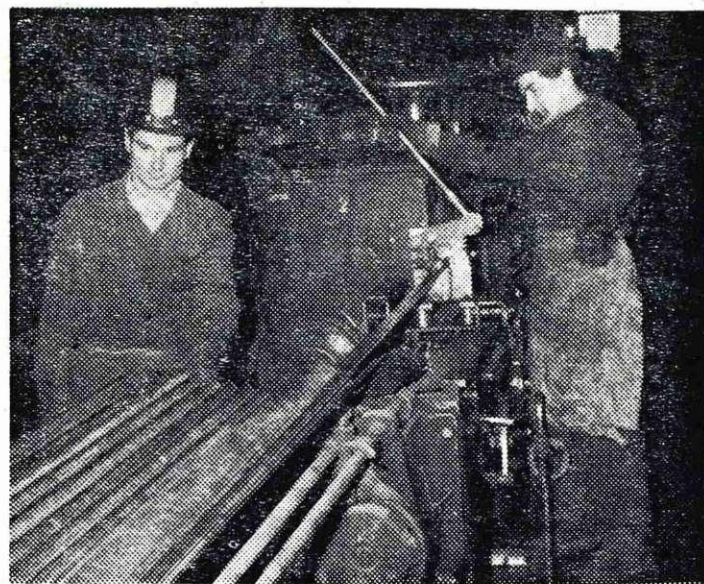
Železarna Sisak ne bo rekonstruirala svoje pocinkovalnice cevi, ki zmore le okrog 15 tisoč ton, to je komaj cca 8 % njezne letne proizvodnje črnih cevi, naša železarna pocinkala okrog 12.000 ton njenih cevi letno. Te pocinkane cevi naj bi po dogovoru ostale v glavnem za potrebe republike Slovenije, kar je zaradi trenutne deficitarnosti le-teh izredno važno. Tako bo ostalo nekaj nadaljnjih let v pocinkovalnici cevi in žičnikov 62 delavcev sedanje cevarne, dočim se bo 62 delavcev preselilo v halo valjarne Bela, kjer bomo nadaljevali s proizvodnjo hladno oblikovanih profilov.

Besedo »nadaljevali« s proizvodnjo hladno oblikovanih profilov je poudariti zaradi tega, ker smo v cevarni dejansko v zadnjih letih že osvojili proizvodnjo nekaterih profilov, vendar jih zaradi deficitarnosti cevi v naši državi nismo v proizvodnji forsirali. Z ustavitvijo proizvodnje cevi so se pogoji za proizvodnjo teh profilov v osnovi spremenili. Sedaj so ostali za proizvodnjo profilov na razpolago vsi trije valjavni stroji, ki smo jih do sedaj uporabljali za proizvodnjo cevi. Letno bomo lahko izdelali na teh treh strojih okrog 15.000 ton hladno oblikovanih profilov različnih oblik. Tako bi bile za nekaj naslednjih let pokrite potrebe po profilih enostavnejših oblik v naši državi.

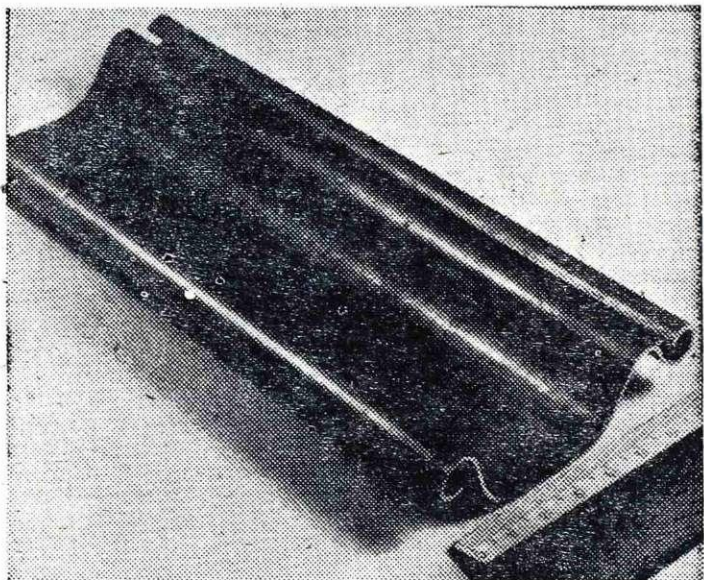
Kar je pri proizvodnji hladno oblikovanih profilov v naši železarni ekonomsko izredne važnosti, je to, da za proizvodnjo navedenega artikla nismo vložili skoraj nobenih finančnih sredstev. To bo ekonomsko ugodno vplivalo na formiranje lastne cene hladno oblikovanih profilov. Seveda bi bili lahko čez nekaj let bridko razočarani, če ne bomo že sedaj mislili na to, da so obstoječi stroji sposobni le za proizvodnjo enostavnejših oblik profilov in da bo treba za proizvodnjo kompliciranejših profilov nujno ku-

piti nov oblikovalni stroj. V nasprotnem primeru se lahko zgodi isto kot se nam je pri ceveh. To velja za proizvodnjo odprtih in zaprtih profilov. Ne smemo nikdar

Obstoječa cevarna je do sedaj osvojila proizvodnjo več vrst hladno oblikovanih profilov. V redni proizvodnji imamo že profila za roletna



Hladno oblikovanje profilov je nov proizvodni program cevarne



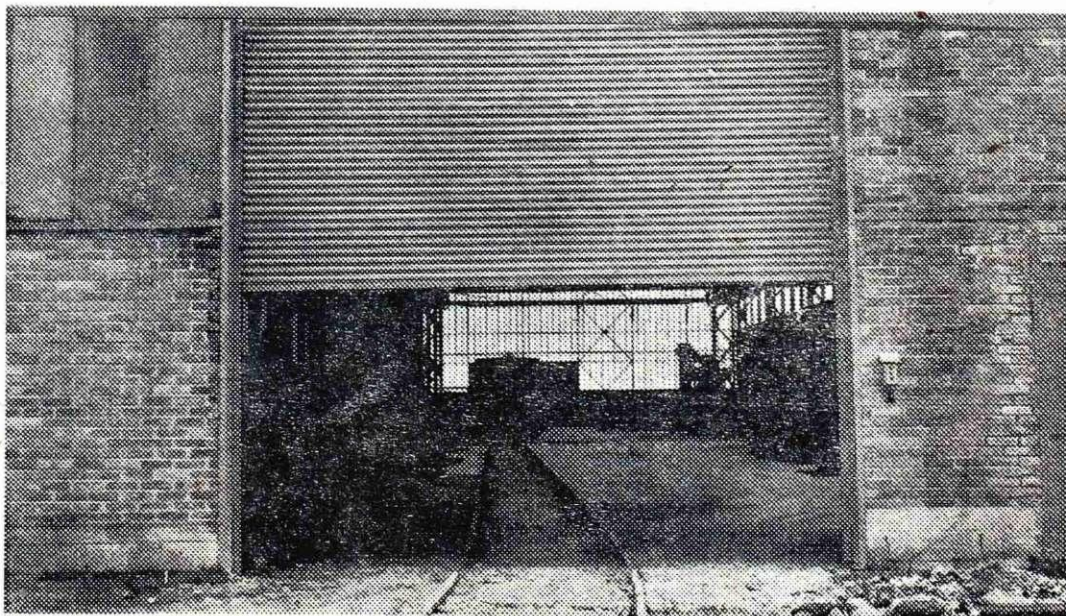
Eden izmed profilov, ki jih sedaj izdelujemo

pozabiti na neusmiljeno ekonomiko, ki nam narekuje, da čim več toplo valjanih trakov iz nove valjarne Bela predelamo v več vredne izdelke med katere sodijo tudi hladno oblikovani profili.

vrata in kotne profile raznih dimenzij, ki jih vidimo na sliki.

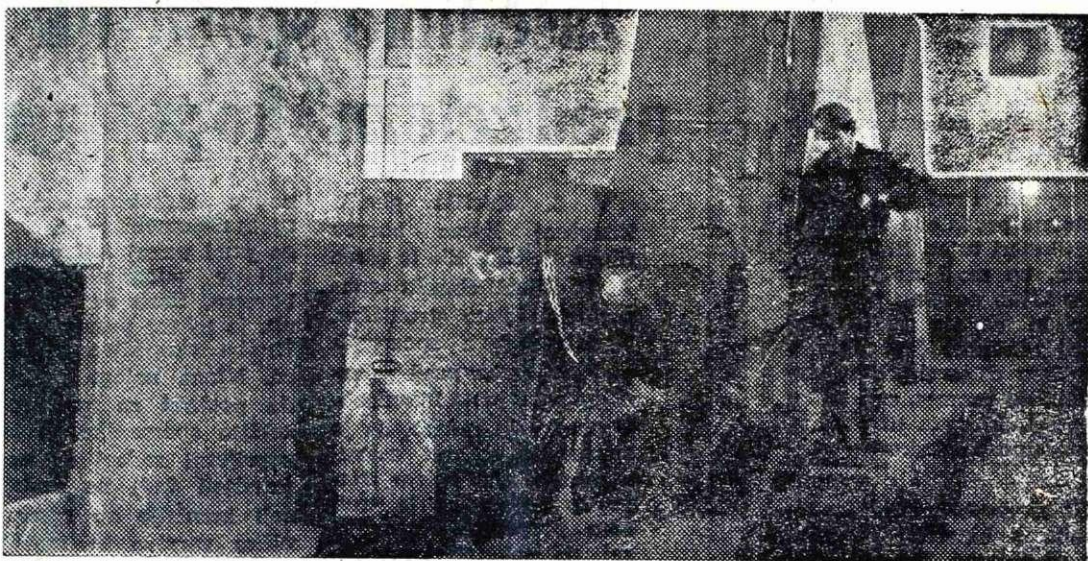
V industrijsko razvitih državah zamenjuje hladno oblikovani profil pri raznih konstrukcijah v čedalje večji meri toplo valjane profile. To uporabo narekuje predvsem ekonomika, ki izhaja iz oblike profila, ki ga je mnogo lažje prilagoditi projektirani konstrukciji kot pa toplo valjani profil. Po nekaterih podatkih znaša teža konstrukcije iz hladno oblikovanih profilov pri isti nosilnosti 7% manj kot pa znaša teža konstrukcije izdelane iz toplo valjanih profilov. To pa pomeni pri milijonih ton profilnega jekla, ki ga v svetu uporabljajo precej.

Sedanji kolektiv cevarne, ki je zadolžen za osvajanje proizvodnje hladno oblikovanih profilov se zaveda te naloge in mirno lahko trdimo, da jo bo tudi uspešno izvedel.



Profile za takšna roletna vrata izdelujemo v naši cevarni

Ko



V pocinkovalnici cevi dela 62 naših sodelavcev

22. redna seja upravnega odbora

(nadalj. s 1. strani)

ter si postavili določene kriterije. Ti kriteriji so predvsem, da tisti, ki imajo polno delovno dobo (40 let) in so že stari 60 let, ne bi morali več delati, ostalim, ki enega od teh pogojev ne izpolnjujejo, bi podaljšali delovno razmerje za toliko časa, dokler ne usposobijo namestnike. Če pa že imajo za njihova delovna mesta usposobljen kader, lahko podaljšajo delovno razmerje, vendar na nižjem delovnem mestu. Na podlagi teh stališč so člani UO v nadaljevanju tudi razpravljali o posameznih delavcih.

Ponovno so poudarili in naročili kadrovske službi, da v akciji zmanjševanja administrativnega kadra premestijo v proizvodnjo najprej tiste administrativne delavce, ki so na izpitih pokazali neprimeren ali komaj primeren uspeh. Dokler to ne bo rešeno, ne morejo sprejemati novih delavk (ker so v administraciji pretežno zaposlene žene), razen v izjemnih primerih, o čemer pa bo sklepal UO.

V nadaljevanju seje so razpravljali še o poročilu o zastojnih izdobjih in ugotovili, da je po tem vprašanju

stanje zadovoljivo, oziroma mnogo boljše kot prejšnja leta. Kljub temu so zadolžili upravo in odgovorne službe, da si še naprej prizadevajo in neizdobljene obveznosti zmanjšajo na minimum. To poročilo bodo posredovali še delavskemu svetu železarne.

Na sejo delavskega sveta bodo posredovali tudi predlog o likvidaciji sredstev za bolovanje ter predlog prenosa rezerv in likvidacije posojil. Po teh vprašanjih je UO zavzel določena stališča, poročali pa bomo, ko bo o njih sklepali DSZ.

Poškodbe pri delu

STROJNO-ENERGETSKI OBRATI

Mehanične delavnice

RAJKO MORE, strojni ključavničar v ključavničarski delavnici, si je pri ravnanju pločevine na škarjah, ko jih je sodelavec vklopil, poškodoval kazalec desne roke.

POLDETU BRUDARJU, vodilnemu dežurnemu ključavničarju v jeklarni, je koritni voz, ki ga je premaknil vlagalni stroj, poškodoval desno nogo.

RUDOLF REICHMANN, strugar v strugarni, si je pri odpiranju vrat v kabini za brušenje strugarskih nožev poškodoval čelo.

ALOJZU LEBARJU, dežurnemu ključavničarju v jeklarni, je talina, ki se je med rezanjem »svinje« s kisikom nabrala v odžgani odprtini, brizgnila v obraz in vrat ter ga opekla.

SREČKA ŽENA, obratnega ključavničarja v žebeljarni, je njegov sodelavec, ko je zgrešil nastavek, udaril na palec desne roke.

Konstruktorske delavnice

MIHAEL ZALOKAR, skladiščni delavec v skladišču profilov, si je med odstranjevanjem soda s ferolegurami poškodoval kazalec leve roke.

JANKU JELOVČANU, instalaterskemu delavcu v instalacijski delavnici, je pri privijanju vijaka spodletel ključ. Z roko je zamašnil pod plamenom avtogenske

pištole in si opekkel zapetost desne roke.

ANTONU VRECKU, ključavničarju montažnega oddelka, je pri odlaganju konstrukcije SM peči VII na podest spodrsnilo. Stopil je med nosilec in si pri padcu poškodoval nart desne noge.

DANILO KRCELJ, instalaterski delavec v instalacijski delavnici, je pomagal pri varjenju cevi. Ko se je sodelavec obrnil, ga je s plamenom avtogenske pištole oplazil po hrbtu roke in ga opekkel.

Elektro delavnice

FRANC PALČIČ, dežurni električar na plavžu je prižgal avtogensko pištole. Pri slabo privitem spoju se je vžgal uhajajoči plin. Ko je hotel priviti matico, si je opekkel dlan desne roke.

Vzdrževanje Javornik

ANTON MLAKAR, ključavničar v mehanični delavnici, si je pri montaži krone nastavne naprave, ko je izpadlo pogonsko kolo, poškodoval desno roko.

ANDREJ SMOLEJ, pomočnik električarja v elektro delavnici, je pri popravilu Sack škarij zadel ob žico in si ranil roko.

Plinska in vodna energija

STANKU ZARNIKU, revizorju kompresorjev na Javorniku, je med pregledom okvare na kompresorju Zwickauer II vrglo pritrdilni obroč sesalnega ventila v glavo in mu poškodovalo nos.

PROMET

MUHAREMU TUKIČU, premikaču ozkotirne proge v livni lopi jeklarne, je pri tehtanju voz, ko je podkladal vozove, stisnilo kazalec desne roke.

STANE VIDOVIČ, premikač normalnotirne proge na prostoru, si je pri sestopu z lokomotive izvinil levo nogo v gležnju.

VIKTORJA FRANIČA, premikača ozkotirne proge v livni jami jeklarne, je med spenjanjem voz udarila spenjača na mezinec leve roke.

IGNAC KRAMAR, tesar v vozovni delavnici, se je med ravnanjem vijaka s kladihom udaril na mezinec leve roke.

STANE VIDOVIČ, premikač normalnotirne proge, je pri naletu vlaka na vagon padel z lokomotive in si poškodoval prsni koš.

MILE DIMITRIČ, premikač ozkotirne proge na Javorniku, se je pri sestopu z lokomotive spotaknil in si poškodoval desne noge.

Transport

ISTVAN SILI, žlindrar pri prekoču na nasipu, se je z vozom »Džakovič« udrl v tla nasipa in si pri tem poškodoval levo roko.

ZORAN RINKU, delavcu mladinske brigade, je pri prehodu čez vagon na odbijaču spodrsnilo. Padel je med vagon in si zlomil desno roko.

NIKU URHU, žlindrarju pri prekoču na nasipu, je dvizni vzvod prekoču poškodoval glavo.

O spremembah v premiranju za zmanjšanje stojnin

Dosedanji način premiranja za zmanjšanje stojnin in s tem v zvezi premiranje za predčasno vrnjene vagone je prav gotovo imel določene pozitivne strani. Saj se je stojnina, kljub za okrog 107 % višji tarifi, v letih 1963 in 1964 celo zmanjšala, lani pa je bila za okrog 20 milijonov starih dinarjev višja kot v letu 1962.

Ker pa so se od sprejema določil za dobivanje premije spremenili ne samo pogoji pogodbe z železnico, pač pa tudi razkladalne možnosti posameznih obratov, je bilo o tem treba sprejeti nova določila in ti dve premiji uskladiti s splošnim načelom o delitvi doseženih prihrankov — 50 % za delovne enote, 50 odstotkov za znižanje stroškov podjetja kot celote. Upoštevali so vse to je bil sestavljen osnutek pravilnika za zmanjšanje stojnin, predčasno vrnjene vagone in ugotavljanje pokvarjenih vagonov. Po tem osnutku so glavni nosilci odgovornosti za stojnine DE transport, promet in posamezne službe komercialnega sektorja, to je nabava, uvoz — izvoz in špedicija. Osnova za obračunavanje premije ali penalov je mesečna stojnina, ki odgovarja letnemu znesku 1 milijon 200.000 N dinarjev, za kar naj bi bile zadolžene navedene DE in službe za delne stroške stojnin v okviru skupne vsote pa naj bi odgovarjale delovne enote, ki razkladanje opravljajo. DE naj bi bila priznana premija, če bi bila v obračunskem mesečno stojnina nižja kot je do-

ločeno z razdelilnikom odgovornosti. Če pa bi stojnina presegla predvideni znesek, naj bi delovna enota plačala penale — 10 % prekoračene vsote. Doseženi znesek za premije glavnim nosilecem odgovornosti pa naj bi med transport, promet in komercialno službo razdelili po ključu, ki bo še določen.

Pogoji za premijo za predčasno vrnjene vagone naj bi ostali nespremenjeni. To premijo naj bi tudi v bodoče izplačevali z namenom, da se JŽ vagoni čimprej vrnejo v obtok in s tem posredno zmanjšajo stroški stojnin. Pravico do premije pa doseže DE, katere delavci so vagon razkladali, če so vagoni z območja Hrenovice in Javornika vrnjeni v petih, z Jesenic (Fužin) pa v sedmih urah. Za vsak v roku vrnjeni vagon enota prejme 3,50 (na Javorniku 1,4) promet, ki manipulira z dostavo in odvozom, pa 1,50 (na Javorniku 0,6) N din.

Sredstva, ustvarjena s premijami, naj bi delovne enote uporabile za osebne dohodke predvsem tistih članov, ki s svojim delom največ prispevajo k predčasnemu vračanju vagonov in znižanju stojnin.

Poleg navedenega predvideva osnutek pravilnika premijo za predčasno ugotavljanje poškodovanih vagonov, ki naj bi go priznali osebam, ki prevzemajo od JŽ prispele vlake.

Osnutek pravilnika za to premiranje bo dan v razpravo organom upravljanja, ki bodo o njegovih spremembah, dopolnitvah in uporabnosti izrekli končno besedo.

B. B.



Pleskar pri delu na potisni peči v novi valjarni na Belškem polju, ali kratko, valjarni Bela.

Cesta ni »bajar« za race

Malo čuden naslov, vendar nič pretiran, če pomislimo, da imajo na Jesenicah precej cest, ki ta naslov opravičujejo. Razen glavne ceste, ki vodi skozi Jesenice, so prav vse v izredno slabem stanju, kar je posledica slabega vzdrževanja v zadnjih letih. Ni potrebno biti posebno pozoren, da to sleherni opazi, če ne prej pa takrat, ko ga brezvestni šofer obrizga z blatno brozgo od nog do glave.

O cestah in njihovem vzdrževanju na Jesenicah je bilo že mnogo popisanega papirja in porabljenega črnila. Danes ugotavljamo, da se ta problem nikakor ne more rešiti v dobro občanov. Vsem nam je znano, da smo včasih imeli cestarje, odgovorne za določene odseke cest. Ti so vsaj krpali, če že ne popravljali cestišče. Z majhnimi sredstvi smo vsaj za silo vzdrževali uporabnost cestišča za pešce in avtomobilski promet. Danes ne opazimo na teh odsekih stranskih cest prav nobenega cestarja kot da je to nepotrebno in izguba denarja. Ugotavljamo pa prav nasprotno, da so nekatera cestišča zaradi slabega vzdrževanja popolnoma uničena in potrebna večjega popravila.

Če denarja za krpanje cest ni iz rednega vzdrževanja, potem enostavno te odseke cest zaprimo, če so »nerentabilni« — po zgledu JŽ. S tem si bodo gradbena podjetja in ostali prevozniki prihranili težke denarce za okvare na svojih avtomobilih, pešci pa si bomo prihranili marsikateri tisočak za čiščenje obleke in nepotrebno jezo.

Pri obravnavi tega perečega problema vzdrževanja cest od Plavža do Koroške Bele in Dobrave bi navedel le nekatere, ki bi morale kljub pomanjkanju sredstev imeti prioriteto pri vzdrževanju.

Najbolj potrebna popravila je na posameznih odsekih ceste na pokopališče na Blejski Dobravi. Že od lanskega novembra so bile na teh odsekih ceste luknje, ki so se spričo velikega prometa na

pokopališče tako povečale, da je skoraj vsak promet nemogoč. Cesta je bolj podobna poljskemu kolovozu kot pa cesti III. reda.

Že pred petimi leti smo prestavili pokopališče na Blejsko Dobravo, nismo pa uredili cestišča, da bi vzdržalo vsakodnevni promet ob motoriziranih pogrebi. Teh ne moremo zabraniti z nobenim ukrepom, zato je nujno, da cestišče vzdržujemo. Tudi cesta po Stari Savi se kljub zgraditvi podvoza še ne bo umaknila v pozabo, ker se tukaj odvija močan avtomobilski promet gradbenih podjetij. Prav tako je na tem odseku še stanovanjsko naselje, ki ga ni mogoče čez noč

odstraniti. Cesto uporabljajo tudi številni delavci naše železarne. Vsaj za nekaj časa tega prehoda še ne bomo mogli zapreti. Pred nami je še svetovno prvenstvo v hokeju. Marsikateri tujec, ki Jesenice pozna, bo zavil na to slabo cesto kljub novemu podvozu. Zato bi veljalo tudi tukaj nekaj ukreniti, čeprav bi v tem času cesto zaprli za avtomobilski promet, smo tukaj še pešci, ki nam ni vseeno, če moramo preskakovati mlake.

Kje so vzroki tem našim težavam, s katerimi se vsak dan srečujemo. Pomanjkanje delavcev, denarja ali materiala. Vsaj slednjega imamo na pretek v obliki peska, da bi vsaj za silo pokrpali naše stranske ceste.

Naj mi pristojni ne zamerijo, nekaj pač moramo reči o tem problemu, sicer bi kdo še mislil, da smo s takimi stanjem zadovoljni. J. K.

Vsi vemo, da je hoja ob progi življenjsko nevarna. In na tem odseku železniške proge na Javorniku sta bili v zadnjih letih že dve nesreči. Vendar je kljub temu na tem nasipu vsak dan dokaj živahno.

Pot oziroma bližnjico uporabljajo skoraj vsi tisti, ki gredo s Koroške Bele, novih blokov ter Trebeža na vlak in v službo v javniške valjarne.

In zakaj se več sto ljudi vsak dan izpostavlja nevarnosti, saj je možno priti tako na postajo kot v tovarno po cesti?

Na vsak način se vsakomur mudi in je to kar precejšnja bližnjica, saj bi po cesti moral prehoditi trikrat tolikšno pot, poleg tega bi tudi po tej poti moral čez železniško progo, uporabiti pa je treba tudi cesto I. reda, na kateri ni pločnika za pešce. In če bi se držal še novega pravila, da naj pešci hodijo po levi, bi kar dvakrat moral prečkati cestišče. Torej preži nevarnost tudi na tej poti in zato večina uporablja bližnjico, kljub temu da mora pri tem lesti po blatnem in spolzkem nasipu.

Vendar je na nasprotni strani železniškega podvoza, torej le nekaj metrov desno, položeno pobočje, kjer bi lahko uredili primeren dostop, izognili pa bi se še železniškemu tirom. Toda na vrhu tega pobočja je ograja.

Vsiljuje se vprašanje, zakaj nista obe strani zaščiteni z ograjo, oziroma zakaj ni urejen prehod na tisti strani, ki ni življenjsko nevaren. Kje je tukaj skrb krajevne skupnosti in drugih za potrebe občanov, še več, za njihovo varnost.

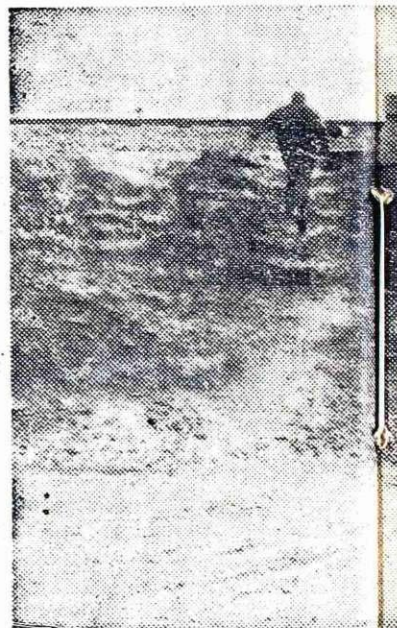
Ob tem pa še nekaj. Cesta oziroma luknje in grape, ob deževnem vremenu pa ogromne luže in blato, ograjena z polomljenim plotom, že ni bila nasuta več let. Pravzaprav je bila nasuta takrat, ko so jo uporabili za obvoz, ko so popravljali cesto I. reda, sicer pa so jo z izgovorom, da bo tako kmalu zaprta, prepustili v skrb dežju, snegu in mrazu.

Zaščitimo spomenik pred železniško postajo

V 5. številki glasila Združenj Zveze borcev Slovenije »TV 15« je pisec M. P. objavil članek: »spomenik ali javno stranišče«, ki se na našana spomenik padlim borcem pred železniško postajo na Jesenicah. V članku je rečeno, da je spomenik večkrat oskrnjen tudi pri belem dnevu, o čemer se je tudi sam prepričal. Kaže torej, da nekateri namerno ali pa tudi nenamerno uporabljajo objekt, v katerem so reliefi, tudi za stranišče. Zadeva je toliko bolj neprijetna, ker je spomenik v središču mesta in skoraj ne moremo verjeti, da nimamo ustreznih ukrepov, s katerimi bi preprečili po-

novna morebitna oskrnjenja spomenika, ki smo ga pred nekaj leti postavili v spomin padlim borcem. Skrb za spomenik je takrat prevzela občinska skupščina Jesenice. Njena naloga pa je, da poskrbi za primerno zaščito spomenika. O tej neprijetni zadevi so razpravljali tudi na zadnji seji komisije za spomeniško varstvo in menili, da naj avtor spomenika poizkuša najti ustrezno rešitev glede nadaljnje zaščite. Sicer je tudi predlagano, da bi spomenik prestavili na jeseniško pokopališče, ki naj bi bilo po dokončni opustitvi preurejeno v park in sicer na mestu, kjer so

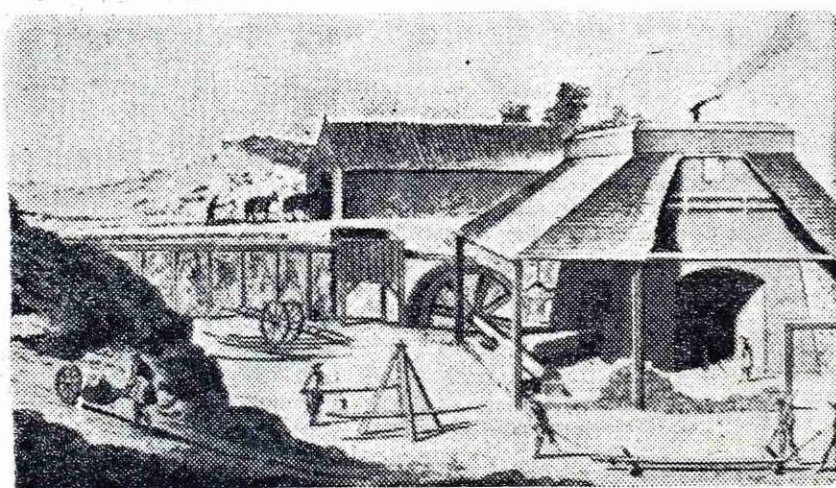
Pa
brez
za-
me-
re



22. nadaljevanje

Peter: Kje so naši predniki najrajši gradili naprave za proizvodnjo jekla in kasneje grodlja?

Oče: Za lokacijo takratnih naprav so veljali dejansko isti pogoji kot veljajo danes za moderne železarne. Gradili so jih najprej tam, kjer so bila nahajališča železne rude in istočasno gozdovi, ki so bili potrebni za proizvodnjo potrebnega goriva, torej lesnega oglja. Kasneje, ko so pričeli uporabljati za pogon mehov vodno silo, so gradili te naprave ob večjih potokih in rekah, ki so takšen pogon omogočali. To vodno silo so uporabljali tudi za pogon kovaških kladiv in ostalih takratnih naprav. Vendar proizvodne zmogljivosti teh naprav za proizvodnjo grodlja in jekla so bile še vedno zelo majhne. Vzroka za to sta bila predvsem dva. Prvič so sorazmerno slabo izkoriščali razpoložljivo vodno silo, ker so bile same naprave zelo primitivne. Drugič pa so morali tako za plavže kakor tudi za ognjišča, kjer so predelovali grodelj v jeklo, uporabljati kot gorivo lesno oglje, ki ga je že marsikje postopoma pričelo primanjkovati, ker so morali gozdove vedno močnejše izsekavati. Za ilustracijo



Majhna železarna s plavžem iz 18. stoletja

vidiš na sliki majhno železarno s plavžem in vodnim pogonom iz začetka 18. stoletja.

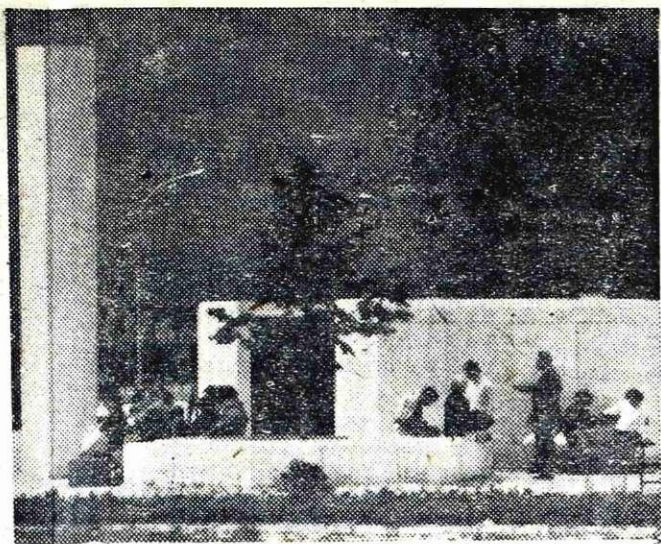
Peter: Kdaj so pričeli uporabljati kot gorivo za plavže koks iz premoga?

Oče: Že kmalu potem, ko so pričeli proizvajati grodelj v prvih plavžih ter je poraba lesnega oglja vedno bolj naraščala, so začeli takratni

železarji misliti, da bi to gorivo nadomestili s cenejšim premogom. Vendar stvar ni bila tako enostavna, ker premog v surovem stanju ni bil za te namene uporaben. Zato je trajalo tudi precej dolgo, da so leta 1735 v Veliki Britaniji prvič proizvedli koks iz premoga in ga potem uporabili kot gorivo v plavžih. Do konca 18. stoletja in v za-

četku 19. stoletja se je k zelo hitro uveljavil kot plavže in je vedno bolj lesno oglje. To velja se vsem za takrat industrijske razvite države kot so Britanija, Nemčija in F so imele poleg tega tudi dovolj premoga za koksanje. V drugih lih deželah se je leso sebno v manjših plavžih go časa obdržalo kot V 19. stoletju so prišli plavžarstva na vrsto popolnitve. Uvedli so pr zrak, uporabili plavžni gorivo in s tem znižali po sa ter povečali proizvodn gi polovici preteklega s pričeli graditi vedno večji tudi višje plavže, kar privedlo do današnjih velikanov, ki lahko dnevno tudi 3.500 ton več ob vedno manjši po sa.

Peter: S tem mislim, d ži zaključil. Kako pa je t izvodnjo jekla, kajti osta ognjiščih, kjer so prede



pokopane žrtve druge svetovne vojne. Toda vprašanje je, kako bomo poskrbeli za njegovo zaščito, dokler bo stal pred železniško postajo in tundi potem, ko bo prestavljen. Vsekakor so ukrepi

potrebni, saj vendar ne smemo dopustiti, da bi v dnevnem časopisu še v naprej nadaljevali s polemiko o našem spomeniku padlim borcem, ki bi nam moral biti v čast in ponos, ne pa v javno sramoto.



Franc Jernejc - Milče

IZDAJALCI NA DELU

6. nadaljevanje

se je skrivalo 63 fantov, ki jih je le bojazen za golo življenje pognala v gozdove, kjer so se želeli skriti do konca vojne. Pod pritiskom svojcev, ki so bili povezani z odredovimi obveščevalci, so se ti fantje sami, razen dveh, priključili odredu. Ta dva pa sta bila že tesneje povezana z Gestapom in sta nameravala te naivne fante prevzgojiti v sovražnike ljudstva, vendar je bila odredova akcija prehitra in so se prej priključili odredu.

Skupaj s političnimi forumi jeseniškega okrožja in na podlagi poročil, ki so bila vsak dan bolj izčrpana, je komanda preštudirala stanje na terenu v dolini obeh Sav ter sklenila, da bodo terenci pripravili propagando, odred pa bo z vpadi na Jesenice in v druga naselja, dvignil moralo ljudem v dolini. Rezultati tega posveta so se hitro pokazali. Dotok novih ljudi v partizane to potrjuje.

Odred je prišel na Pokljuko okoli 10. septembra leta 1944 in je štel 120 borcev s komandirji čet in komando odreda vred. Prve dni oktobra pa je bilo v odredu že čez tisoč ljudi, torej v dobrih 20 dneh skoraj desetkrat več. Kmalu se je odredu priključilo še 200 ljudi. Vseh 1200 borcev je bilo zelo težko oborožiti. Napadi na patrolje, pri katerih smo dobili kak puškomitraljez, avtomat in nekaj pušk, niso zadostovali. Potrebna je bila širša akcija za oborožitev tolikih ljudi.

Cim je bila mobilizacija izvedena, smo začeli zbirati po vaseh orožje, toda po končani akciji je še vedno ostalo 400 borcev, ki niso imeli ne puške, ne bombe in ne pištole. Nekaj jih je bilo lahko brez orožja kot kuharji, bolničarji in podobno, borci v četah pa niso mogli biti brez.

Že v začetku mobilizacije so bile čete razporejene na Mežakljo, na Pokljuko in na Jelovico, da smo nadzirali večje področje. V drugi polovici septembra se je iz vsake čete razvil bataljon. Ker je bilo ljudi vedno več, so iz neoboroženih borcev osnovali na Velem polju četrti, tako imenovani šolski bataljon. Bataljon je imel nekaj bomb, pušk in en puškomitraljez za urejanje novincev.

Uskovnica, Mežaklja in Jelovica so v septembru oživele. Nemci so se potuhnili v svoje postojanke in zelo redko, pa še to le podnevi, pošiljali močne patrolje v bližino kasarn in naselij. Daleč si niso več upali. Zadnje dva sta odšla v patrolo koncem septembra, ki sta bila tako predrzna, da sta si upala sama v planino.

»Ni tako nevarno, lahko pa se delaš kot da ne moreš jesti. Sedaj pa najvažnejše. V dveh dneh boš odšel iz mesta. Poskrbel bom, da bo med ljudi prišla vest o aretaciji tridesetih ljudi. Spisek bo prišel v roke frontovcem že jutri, tako da bo vsa skupina obveščena in bo lahko nemoteno odšla. Imeli boste več kot 18 ur do aretacije. Med temi tridesetimi boš samo ti naš sodelavec. Pazi, da se ne izdaš.«

»Ne bojte se, toliko sem se že naučil, da sem si guren v sebe.«

»Torej še enkrat. Čez dva dni, to je pojutrišnjem zvečer greste. 20. oktobra zvečer boš vsul vsebino stekleničke v večerjo oficirjem v komandi. Po bataljonih pa prašek, ki ga ima vsak agent s seboj. 21. oktobra zjutraj bo sledil napad, ker bomo mi že ponoči na izhodiščnih položajih. Ko bomo napadli, pravzaprav prišli, bomo zvezali vse ohromele bandite še v spanju. Sposobnih za borbo skoraj ne bo. To je torej tvoja naloga. Sedaj pa prosim, da ponoviš vse, kar sem ti povedal.«

Crni je kot papagaj ponovil vse, kar mu je obrazložil Hans, in dodal: »Ce nam bo vse uspelo, jih bomo strašno prizadeli, posebno korpus in te vesti razširili med vse prebivalce.«

»V to ne dvomim. Akcija bo opravljena. Vse je organizirano in ni nobene vrzeli pri načrtu. Vse je popolnoma jasno. Po končani nalogi te čaka visoka nagrada.«

S stiskom rok sta se pozdravila. Hans je zaželel uspeh Crnemu in njegovi skupini, nato sta se razšla. Po odhodu Crnega se je Hans zadovoljno zleknil na posteljo, natočil kozarec srbske slivovke in zadovoljno razmišljal o težkem udarcu, ki ga bo zadel partizanskemu gibanju v Sloveniji. Na svoji rami je že videl novo zvezdico in sebe kot poročnika. Nagrada za Crnega pa ve, kakšna bo. Krogla v glavo nekje, kjer tega nihče ne bo opazil. Drugega ne zasluži. »Ce izdaja danes svoje ljudi, bo jutri izdal tudi mene in vse nas.«

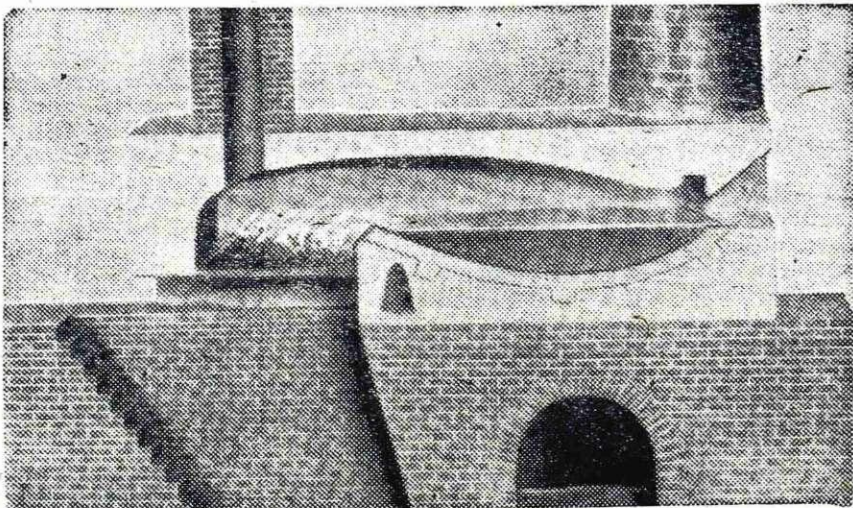
ODRED PRI IZPOLNJEVANJU NALOG

Ko je odred prišel na Pokljuko, je komanda najprej vzpostavila zveze in stike s partijsko političnimi in vaškimi organizacijami na področju Jesenic, Bleda in bohinjske doline. Tako je bila sproti obveščena o vseh dogodkih. Titov poziv, da je treba amnestirati vse odpadnike, ki se bodo do 15. septembra priključili NOV, je imel velik odmev na vsem področju. Na Jelovici, Pokljuki in Črni prsti

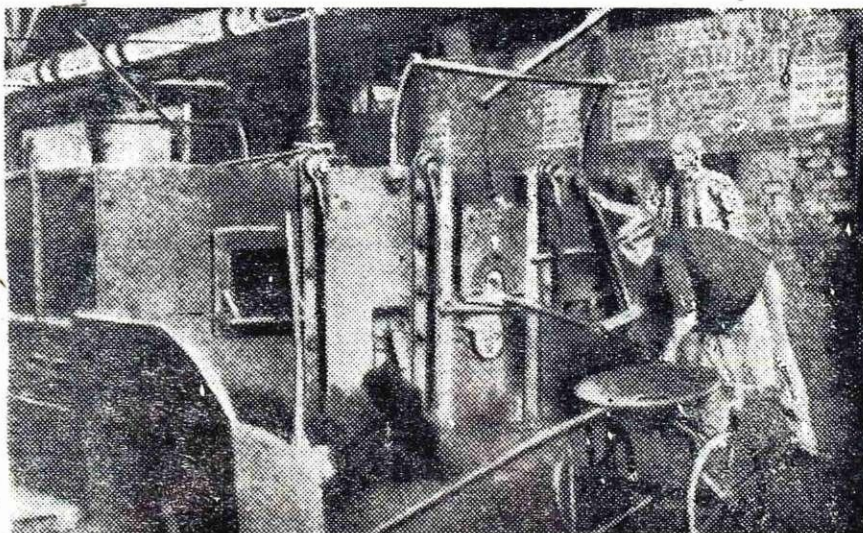
se mi zdi na precej primitiven način grodelj v jeklo.

Oče: Na področju proizvodnje jekla iz grodlja v primitivnih ognjiščih do konca 18. stoletja ni bilo bistvenih sprememb. Šele takrat so v Veliki Britaniji pričeli uvajati nove peči, imenovane pudlovke, kjer so kot gorivo namesto lesnega oglja

uporabljali premog. Takšna peč, ki jo vidiš na sliki, je v svojem bistvu obstojala iz dveh delov, ognjišča in kurišča. Na ognjišče so založili kose grodlja, medtem ko so na kurišču kurili s premogom. Vroči dimni plini so prehajali skozi ognjišče v dimnik, tam ogrevali grodelj in istočasno omogočali ke-



Prerez skozi pudlovko



Pudlovka, kurili so jo s premogom, okoli 1. 1860

mične reakcije, ki so imele za posledico odstranjevanje ogljika in ostalih odvečnih elementov iz grodlja. Tako je iz grodlja postopoma nastajalo jeklo, ki pa se zaradi višjega tališča ni raztalilo, temveč je ostajalo v testastem stanju. Delo

pri teh pečeh je bilo zelo težavno, ker so morali neprestano ročno mešati vložek na ognjišču, da je proces lahko normalno potekal in potem iz jekla s pomočjo kovanja odstraniti primešano žlindro.

Novi predpisi o otroškem dodatku

Dalj časa že razpravljamo o nujni spremembi predpisa o otroškem dodatku. Decembra lani pa je socialno zdravstveni zbor Zvezne skupščine izdal teze zakona o ureditvi varstva otrok. Društvo socialnih delavcev na Jesenicah je pripravilo razpravo o tezah omenjenega zakona. Na posvet so povabili tudi predstavnike družbeno političnih organizacij v komuni, ki so se številno odzvali. Teze zakona je obrazložil poslanec zveznega zbora tov. Dante Jasnič. Za tem se je razvila živahna razprava, v katero so aktivno sodelovali tudi gostje.

Navzoči so v glavnem soglašali s tezami tako kot jih je obrazložil tov. Jasnič, razčistili so še nekatera nejasna vprašanja. V glavnem so soglašali, naj bo višina otroškega oziroma družinskega dodatka enaka za vse otroke v družini. Soglašali so tudi z določilom, naj se za ugotavljanje materialnega položaja upoštevajo vsi stalni dohodki vseh družinskih članov, ne glede na vir in vrsto. Konkretne predpise o višini dodatka, o načinu zbiranja in delitve naj bi urejeval republiški zakon, zvezni zakon pa naj bi po mnenju navzočih odredil le načelno politiko, to je minimalne dodatke in osnove za formiranje skladov. Ker je gradivo aktualno, objavljamo v nadaljevanju obrazložitev teh predpisov, ki so nam jo posredovali socialni delavci naše železarnje.

V naši republiki je že sedaj od vseh zaposlenih 37,7 % žena in smo za SZ in Japonsko v tem tretji na svetu. Na drugi strani pa opazimo, da na področju varstva in vzgoje otrok v zadnjih letih nismo napredovali, kljub zvezni in republiški resoluciji o otroškem varstvu in več predlogov ter priporočil občinskim skupščinam in službam. Po številu vzgojno varstvenih ustanov smo na predzadnjem mestu v Evropi, saj je v varstvo zajetih le 3 % otrok do 14. leta starosti. Problem varstva in vzgoje otrok je zlasti pereč v mestih in industrijskih središčih oziroma v družinah, kjer sta zaposlena oba roditelja. Premik na področju otroškega varstva bomo dosegli le, če bomo spremenili materialni odnos do tega vprašanja. Kakor kaže, se bo stvar uredila, saj v zveznem merilu razpravljajo o tem in so konec decembra 1965 iz-

dali »Teze zakona o neposrednem varstvu otrok in družinskem dodatku«, ki sta jih izdala Zvezni sekretariat za delo ter Zvezni sekretariat za zdravstvo in socialno politiko.

Teze zakona se zavzemajo predvsem za razširitev funkcij varstva otrok zaposlenih staršev v tej smeri, da bi poleg sedanjega otroškega dodatka zagotovili neke stalne in sigurne vire za razvoj posameznih oblik družbenega varstva v prvi vrsti za otroke zaposlenih staršev. Razlika, ki bo tako nastala glede možnosti varstva otrok zaposlenih in nezaposlenih staršev, bo le začasna, ker družba ni v stanju, da bi enkrat rešila problem celotnega varstva otrok in bo tako reševala najprej problem varstva otrok zaposlenih staršev.

Bistvene spremembe novega zakona bodo v tem, da se bodo sredstva, namenjena za družbeno varstvo otrok delila na družinske dodatke (otroški dodatek se bo preimenoval v družinskega), ki jih bo dobivala neposredno družina za otroke in drugi del za namenske sklade, iz katerih bi zagotovili stalen vir za financiranje družbenega varstva otrok. Osnovni viri za družbeno varstvo otrok bodo osebni dohodki vseh zaposlenih, to se pravi, da bodo delavci določen odstotek od osebnega dohodka dajali za varstvo otrok (kakor za financiranje socialnega zavarovanja).

Čim več bo zaposlenih in čim večji bodo osebni dohodki, tem večja bodo sredstva za te namene. Namreč v perspektivnem razvoju je predvideno, da se otroški dodatek ne bi bistveno povečal, pač pa bi večja sredstva usmerili v gradnjo in razvoj otroškega varstva in tako po-

spešili graditev vzgojno varstvenih ustanov.

Pri tem je pomembno, da naj bi zvezni zakon utemeljil le osnovna načela, republikam pa bi bilo prepuščeno, da glede na svoje razmere, v povezavi z občinskimi skupščinami določijo podrobnosti o delitvi in uporabi otroškega dodatka. Predvsem gre za to, da zvezni zakon ne bi omejeval republik in komun pri njihovi osnovni odgovornosti in da se na osnovi možnosti same odločajo o odstotku, ki ga bodo dale v otrok zaposlenih staršev.

Teze zakona predvidevajo dve vrsti skladov za varstvo sklad za otroško varstvo.

1. Pri republikah se bodo formirali republiški skladi za družinske dodatke.

2. Pri občinskih skupščinah pa komunalni skladi neposrednega otroškega varstva.

V republiški sklad se bodo stekala sredstva namenjena za družinske dodatke, s skladom bo upravljala republiška skupnost socialnega zavarovanja. Sklad bo imel svoj upravni odbor, sredstva za družinske dodatke naj bi se zagotovila v okviru prispevka za varstvo otrok

delavcev. Ta prispevek plačajo delovne organizacije za svoje delavce iz sredstev, razporejenih za osebne dohodke (na isti način, kot se plačajo prispevki za socialno zavarovanje). V kolikor bi imel sklad viške glede sredstev, bi lahko sofinanciral neposredno otroško varstvo v občinah.

Upravičenci do družinskega dodatka bi bili:

— delavci, zaposleni s polnim delovnim časom pod pogojem, da imajo 12 mesecev delovnega staža, ali 18 mesecev s prekinitvami v zadnjih dveh letih. Zakon bo naredil izjemo za matere samohranilke, ki imajo pravico na družinski dodatek, čeprav delajo skrajšani delovni čas, s tem, da jim pripada dodatek v zmanjšanem iznosu;

— delavci, ki imajo po prekinitvi delovnega razmerja pravico na denarno nadomestilo za čas začasne brezposelnosti;

— uživalci invalidskih in starostnih pokojnin in uživalci družinskih pokojnin;

— delovni invalidi;

— zavarovanci samostojnih dejavnosti, za katere je z republiškim zakonom predvidena pridobitev pravice na

družinski dodatek, če redno plačujejo predpisani prispevek za otroško varstvo delavcev;

— vojaški in mirnodobski vojni invalidi in ostali invalidi, ki imajo po predpisih o vojaških vojnih invalidih pravico na družinski dodatek za otroke.

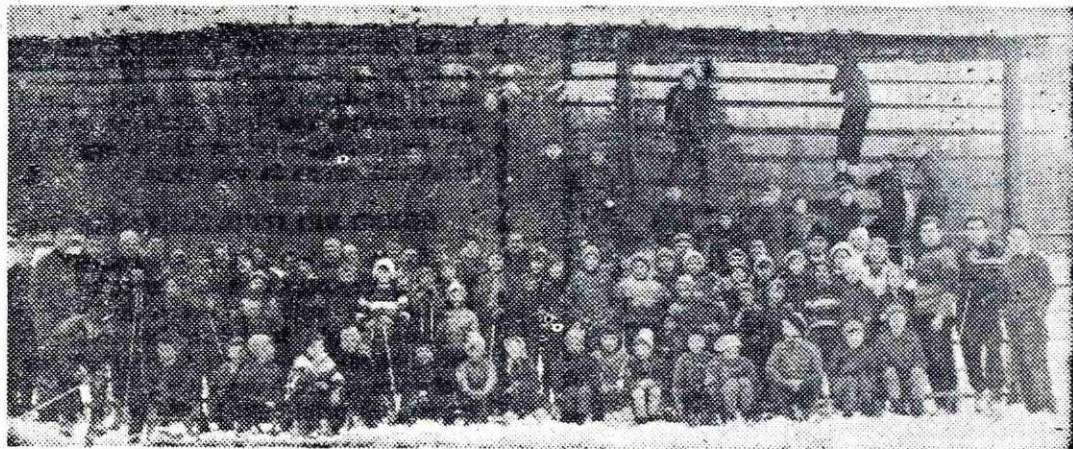
Splošni pogoj za pridobitev pravice na dodatek je, da upravičenec resnično vzdržuje in skrbi za otroka, za katerega mu pripada dodatek.

Premoženjsko stanje družine kot pogoj za pridobitev dodatka:

1. Alternativa — pravica na družinski dodatek je odvisna od materialnega stanja družine. Upoštevani bodo vsi redni dohodki vseh članov gospodinjstva. Za določitev vsote pride v poštev povprečni osebni dohodek, ustvarjen v preteklem letu po zaključnem računu.

2. Alternativa — družinski dodatek pripada ne glede na premoženjsko stanje družine. Na ta način bi približno 650.000 družin pridobilo pravico na družinski dodatek.

(nadaljevanje prihodnjic)



PIONIRJI S HRUSICE

SO TEKMOVALI — V zadnjem času, zlasti v januarju in februarju, so društva DPM v naši občini za pionirje in pionirke organizirala tekmovanja v sankanju, slalomu in veleslalomu. O tekmovanjih na terenih »Sava« in Blejska Dobrava smo obširneje

že pisali, danes pa objavljamo sliko pionirjev — tekmovalcev s Hrusice. Tamkajšnja organizacija DPM je tekmovanje organizirala pred kratkim. Tekem se je udeležilo 72 pionirjev in pionirk, po tekmovanju pa so pionirjem pripravili enolončnico, razen tega pa so najboljši

tekmovalci iz vseh tekmovalnih skupin dobili diplome in priznanja. Že omenjena tekmovanja, ki so jih organizirala DPM, kažejo, da so za pionirje zanimiva in bi jih morali organizirati tudi v bodoče, ko bodo snežne razmere bolj ugodne kot letos.

35 let od aretacije jeseniških svobodašev

Telovačni odsek jeseniške Svobode je bil leta 1929 kvaliteto na visoki amaterski ravni. Vodili so ga mladi in predani fantje. Pripravljali so večjo telovadno akademijo. Niso pa imeli na voljo ustreznih prostih telovadnih vaj, s katerimi bi nastopili. Zato sta Andrej Pleš, takratni načelnik in Jože Gregorčič sestavila simbolične vaje na melodijo »Internacionala«. Pričeli so vaditi, ker so hoteli pokazati nekaj, kar še ni izvajala nobena Svoboda v Sloveniji. Vse priprave

za nastop so potekale v redu in v zadovoljstvo vaditeljev. V soboto, 28. januarja, pa je kot strela z jasnega udarila med nas novica: »Jelenovce so zaprli — komuniste«, je šlo od ust do ust v tovarni. Naši nasprotniki so z nasladi raznašali to novico, mi pa smo ugibali, ali je izdajstvo v naših vrstah, ali so to posledice šestojanuarske diktature. Vedeli smo, da ta diktatura omogoča žandarmeriji samovoljne ukrepe proti vsem in vsakomur, ki ne simpatizira z režimom. Treba je

bilo hitro ukrepati, da se stvar pojasni in da jih rešimo. Še isti dan smo se dogovorili, da skličemo sejo Svobode in po najkrajši poti obvestimo centralo, to je Zvezo Svobod, da določi pravnega zastopnika. Poslali smo na Zvezo delegacijo, da uredi vse potrebno. Vse zapor-nike so odpeljali v Kranjsko goro, od tam pa uklenjene kot zločince v ljubljanske sodniške zapore. Ljubljansko sodišče je odločilo, da jih izročijo beograjskemu sodišču, ki je po šestojanuarski dik-

taturi leta 1929 edino pristojno za reševanje zadev, ki so di pod zakon o zaščiti države.

Takratni dnevnik »Slovenec«, ki je bil glasilo vladujoče klerikalne stranke, je obširno pisal o tej aretaciji: »Na Jesenicah so zaprli komunistične hujskače, protidržavne elemente...« in podobno. Med preiskavo se je šele izkazalo, za kaj gre. Zapor-nike je zastopal dr. Henrik Tuma, ki je tudi pojasnil zadevo. Eden izmed voditeljev je izgubil partituro simboličnih vaj, pisano na melodijo »Internacionala«. Ko je bilo to pojasnjeno, je dr. Tuma sestavil ugovor in dokazal, da pesem »Internacio-

nala« ni komunistična himna kot je pisal Slovenec ob aretaciji. To pesem je pel proletariat vsega sveta že davno pred prvo svetovno vojno. Zato je čudno, pravi dr. Tuma, da je oblast vzela stvar kot komunistično propagando. Znano je, je ugotavljal Ciril Stukelj, predsednik Zveze Svobod, da radovljiški srez postopa proti Svobodam mnogo strožje kot drugod in povzroča sitnosti podružnicam pri vsakem javnem nastopu.

Aretirali so ves vaditeljski zbor Svobode: Jožeta Gregorčiča, Poldeta Stražišarja, Andreja Pleša, Alfonza Oblaka, Franca Franca, Pavla

Naš doprinos za hidrocentralo Srednja Drava

Vsem je znano in ni potrebno posebej poudarjati, da zahteva naša industrija, obrt in gospodinjstvo vedno več električne energije. Morda so bile potrebe po tej vrsti dragocene energije nekoliko podcenjevale, ali pa nihče ni predvideval tako hitrega razvoja teh dejavnosti v naši domovini. Ta razvoj zahteva tisoče in tisoče kilovatov več, kot nam jih morejo dati obstoječi energetski viri. Zaradi tega je nujna zahteva, da zgradimo v čim krajšem času vedno več hidrocentral. Tudi Železarna Jesenice se je vključila v te napore in ima velike obveznosti. Tem naporom se je sedaj priključil s svojo dejavnostjo tudi kolektiv livarn naše železarne, ki je prav v teh dneh naredil veliko delo. Odlit je bil izredno velik in kompliciran odlitek za hidrocentralo Srednja Drava. Ker je to delo izrednega značaja, s katerim bi se lahko postavila prav vsaka livarna, je prav če o tem uspehu zvejo kaj več tudi ostali sodelavci našega kolektiva.

Glavo smo odlili v četrtek, 11. februarja in naj bo podatek, da je teklo jeklo v pripravljeno kalup polnih 22 minut in to s curkom, ki je imel 70 mm premera, dovolj velik dokaz, da je to odlitek, ki je tudi za moderne livarne Srednje Evrope večjih dimenzij.

Za livarje je to slovesen trenutek, saj je trajalo delo na pripravi kalupnih okvirjev, izdelavi kalupa, jeder, ojačanj in armatur, livnega sistema, preko dva meseca. Zato je pričakovanje ali bo delo s srečnim odlitjem uspešno ali ne vsekakor neprijetno. Dovolj je, če samo en faktor izmed tisoč drugih odpove, pa je neuspeh tu. Vsekakor je pri vsakem odlitku vedno veliko tveganje.

Smatram za potrebno, da se najprej zahvalimo obratovodstvu elektropeči za izredno razumevanje, ki ga je pokazalo za skupne interese, saj je bil odlitek izdelan na prostoru nove ASEA peči in je bil kolektiv elektro peči prav gotovo zaradi livarjev utenjen. Pripomnimo pa, da se tudi v takih pogojih dela, čeprav ne najugodnejših, da napraviti še marsikaj, če je po sredi razumevanje in sodelovanje.

Priprave za to delo so bile zelo obsežne. Del kalupnih okvirjev je posodil Litostroj Ljubljana in se mu za razumevanje zahvaljujemo, saj bi morali v nasprotnem primeru izdelati nove kalupne okvirje v vrednosti več milijonov starih dinarjev, kar bi

ceno odlitka le povečalo. En okvir pa nam je vseeno izdelala še konstrukcijska delavnica, tako da je bila glavna izmera kalupa 4300 mm premera in 4000 mm višine (4 m!) za katerega smo porabili 40 m³ kaluparskega peska odgovarjajoče kvalitete. Dimenzija odlitka, za katerega je izdelala zelo kompliciran model naša modelna mizarna, pa je 3000 mm premera in 2400 mm višine, brez napajalnikov.

Začetna dela so stekla pod najtežjimi pogoji. Zmrznjen pesek, delo na prepihu, mraz in ostale nevšečnosti ter težave, niso mogle odvrniti naših livarjev — kaluparjev od pričetnega dela ter so delovodja Stanko Podobnik, vodja skupine Lado Noč, Franc Biček, Miha Zupan, Milan Lavtižar, Vinko Koren in Anton Prezelj, svoje delo res zadovoljivo opravili. Celotno delo pa je zelo uspešno koordiniral z ostalimi obrati in sodelavci Jože Osvald, asistent jeklolarne. Za izdelavo kalupa je bilo potrebnih 2487 kaluparskih ur, jedrarji so izdelali jedra v 192 urah, ključavničarji-varilci armature v 200 urah, pomožni delavci pa so delali skoraj 700 ur. Vsekakor bo pri drugem odlitku zaradi izkušenj in že izdelane priprave število ur znatno nižje, vendar pa je treba poudariti, da so bili pogoji dela zelo težki, delo pa je oviral tudi občuten mraz v decembru lani in v januarju letos. Kaluparski pesek je pri for-

manju sproti zmrzoval in smo zato dostikrat morali delo prekiniti.

Model je bil pripravljen tako, da je zunanji del modela služil res kot model, notranja stena pa je bila že del jedrovnika. Vsekakor zelo dobra izvedba, ki je na delu omogočila precej prihranka.

Za zaščito peska pred priporom na odlitek smo uporabili cirkonski premaz, ki upamo, da je delno zaščitil površino peska pred penetracijo taline v pesek in s tem pred pripekami in krastami raznih vrst.

Zaradi velikosti smo kalup sušili kar na istem kraju, kjer smo pozneje tudi vlivali in bi vsako premeščanje kalup lahko pokvarilo. Prenosna sušilna peč je to sušenje kvalitetno opravila, pa če je bil način sušenja še tako primitiven. Ostala jedra pa so bila sušena v sušilni peči jeklolarne.

Ker je kaluparski pesek izpostavljen v času odlivanja zelo velikim pritiskom, morajo biti posebno izpostavljeni deli kalupa armirani in ojačani z železjem. Za armaturo so porabili kaluparji preko 2 toni železa, ki so ga pripravili ključavničarji — varilci, v splošno zadovoljstvo. Predvsem pa je bil vzor sodelavca z zelo hitrimi akcijami ključavničar — varilec Valentin Pristov, ki je sproti reševal vprašanje potrebnih jedrenjakov, armatur,



Sodelavci iz livarne, ki so izdelali in odlili 33 tonsko glavo za hidrocentralo Srednja Drava.

uporabnosti odlitka. Še bolj je to važno pri kompliciranih odlitkih, kjer je vprašanje napajanja ključna točka za kvaliteten odlitek.

Zato smo izbrali etažni sistem napajanja z vlivnim kanalom skozi sredino jedra ter 20 dovodnimi navzgor obrnjenimi kanali, ki so vezali odlitek z vlivkom in zaradi posebnosti konstrukcije same še 4 vezni kanali, ki naj bi preprečili prelihanje jekla in s tem nezaželene napake na površini odlitka.

Jeklo v količini 63 ton so pripravili elektropečarji na ASEA peči, ki je pokazala

napajalnikov, transport in čiščenje ter toplotno obdelavo.

Ta drugi del nas še čaka; vendar upamo, da bo tudi to delo opravljeno v zadovoljstvo naročnika in v ponos naših livarjev.

Še nekaj tehničnih podatkov:

Odlitek v odlitem stanju z napajalniki tehta 63 ton, za doličje smo porabili še 5 ton jekla.

Očiščeni odlitek bo tehtal z dodatki za obdelavo okrog 42 ton. Dokončno obdelana glava pa bo tehtala 33 ton. Kvaliteta: ČL 0546. Jeklo je bilo pripravljeno na ASEA električni obločni peči v režiji te elektropeči. T. R.

Zakaj vodni števec

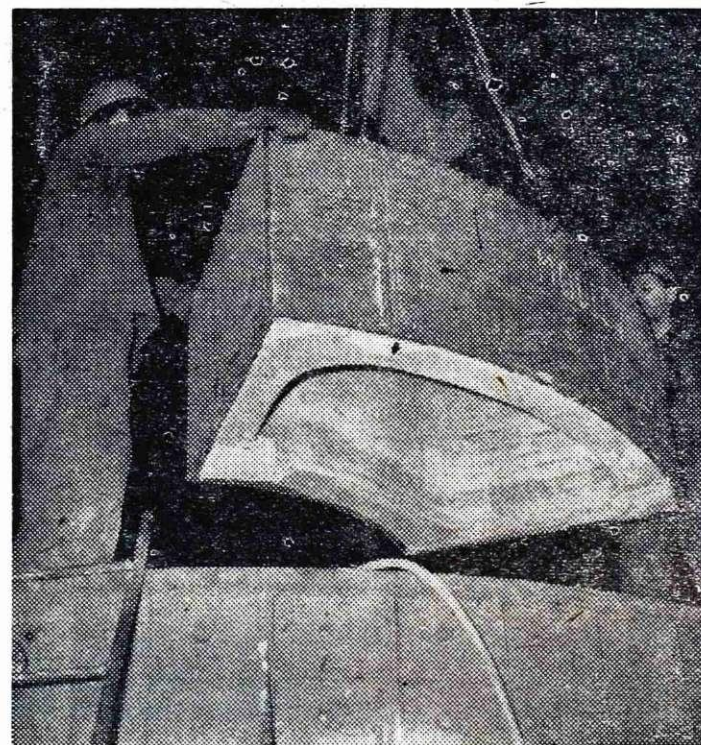
(nadalj. s 3. strani)

član štedil z vodo, saj teče ista skozi števec.

Rad bi dobil od koga odgovornega pojasnilo: Kakšne koristi bo imel potrošnik in občina, ko bodo montirani po vseh hišah vodni števeci? Ali bo s temi števci vprašanje preskrbe z vodo rešeno? Ali ne bi bilo boljše sredstva, ki jih dajemo za števce, uporabiti za pospešitev gradnje novega vodovoda? Če sedanja pavšalna vodarina ne zadostuje za vzdrževanje vodnega omrežja, potem je pač treba prispevek povečati oziroma ugotoviti, če se ta sredstva res racionalno uporabljajo.

Na kraju me skrbi samo še to, da se bo našel kak vpliven »izumitelj« in bo izumil zračni števec in s tem kontrolo nad porabo zraka za dihanje. Potem bomo rešili do kraja kontrolirani! Upam pa, da bomo do takrat že toliko »dozoreli«, da bomo znali ločiti koristno od nekoristnega in kdaj pa kdaj tudi kaj odklonili in obsodili.

RJ



Kalup je imel za naše razmere in navaše neobičajno velike dimenzije, saj je bil visok kar 4 metre

in nerešenih vprašanj okrog kalupnega okvirja, ostali sodelavci pa so mu uspešno pomagali.

Posebej pa je treba navesti še vprašanje livnega sistema, ki je tudi že pri najnavadnejšem enostavnem odlitku zelo važno in odloča o

vse svoje prednosti. Jeklo je bilo čisto, v analiziranih mejah ČL 0546 ter odgovarjajoče livne temperature.

Iz tega je razvidno, da je bilo z odlitkom veliko odgovornega dela, da smo prišli do sedanje faze, ko čaka odlitek v pesku na rezanje

Štravs, Franca Krašovca, Ivana Mavca, Franca Hladeja, Slavka Demšarja in Franca Paplarja.

Poleg Jeseničanov so zaprli tudi svobodaše iz Gorij na ovadbo traktatnega župnika, češ da so komunisti in podobno.

Iz Gorij so bili zaprti Andrej Prešern, Jaka Vodnov, Jernej Bergant in Franc Pavlič. Skupaj je bilo zaprtih 15 svobodašev iz radovljanskega sreza. Svobodaši so za priporne organizirali nabitno akcijo, ki sva jo izvedla po nalogu Komunistične partije v Svobodni Albin Smolnikar in jaz. Po skoraj mesecu dni za-

pora so bili dne 20. februarja 1929. leta izpuščeni. Prejšnako so sicer nadaljevali, vendar so bili oproščeni, ker niso ničesar nezakonitega zagrešili. Po vrnitvi iz zaporov so zopet nadaljevali z delom Svobodi. 28. januarja letos je poteklo 36 let od teh dogodkov. Čeprav je dogodek že precej odmaknjen, je prav, da se ga spomnimo, kajti bili so to časi, ko je vladajoči razred z vsemi sredstvi skušal ustaviti tok časa, nosilce napredka pa preganjal. Toda zaman, razvoja niso mogli zaustaviti.

Franč Škrj

Jubilejna razstava Dolik-a

Preteklo soboto je bila v mali dvorani delavskega doma svečana otvoritev jubilejne likovne razstave, ki so jo pripravili v počastitev 20-letnice obstoja člani likovne sekcije DOLIK jeseniške Svobode »Tone Čufar«. Skupno je razstavilo 23 članov 42 slikarskih del v različnih tehnikah, 2 plastiki in 3 intarzije.

Razstavo je otvoril njen pokrovitelj, glavni direktor Železarne Jesenice inž. Matevž Hafner, ob prisotnosti številnih predstavnikov družbenih in kulturnih organizacij ter prijateljev in simpatizerjev DOLIK-a z Jesenic in tudi drugih krajev Gorenjske. Pri otvoritvi so sodelovali s krajšim glasbenim sporedom tudi pedagogi in slušatelji Glasbene šole in sicer pianistka prof. Silva Gračnerjeva, mezzosopranistki Marica Balohova in Darinka Koroščeva, baritonist Jaka Jeraša ter klarinetist Edo Pust.

Po končani otvoritvi je bila v veliki dvorani delavskega doma slavnostna seja vseh članov DOLIK-a, ki so ji prisostvovali številni povabljeni gostje. Članom DOLIK-a sta ob tej priložnosti čestitala in jim izročila spominsko darilo predsednik slovenskega prosvetnega društva »Ivan Trnko« iz Čedadov. Mario Cont ter predsednik italijanskega kulturnega krožka v Čedadu g. Luigi Bront. Člani DOLIK-a pa so ob tej priložnosti tudi podarili našim družbenim organizacijam, samoupravnim organom ter številnim posameznikom kot znak priznanja in hvalečnosti za razumevanje ter podporo pri njihovem delu akvarele, ki so jih v ta namen posebej pripravili. Ob zaključku uradnega dela programa je nastopil še komorni zbor DPD Svobode »Tone Čufar« in pod vodstvom Poldeta Ulage zapel nekaj pesmi.

Na slavnostni seji je imel predsednik sekcije DOLIK inž. Avgust Karba govor, ki ga objavljamo v celoti:

Spoštovani gostje, dragi tovariši DOLIKOVCI!

V našem katalogu navajamo misel znanega francoskega filozofa Denisa Diderota: »Trajno bo najbolje uspeval tisti narod, o kogar proizvodih sodi doma največje število vzgojenih oči. Narod ki svojega okusa ne razvija, podleže silnejši razvitemu okusu drugega naroda in se mu davčno zaveže.«

Mislim, da je navedeni citat zelo primeren uvod za razvijanje misli o današnji vlogi sekcije DOLIK na naših železarskih Jesenicah.

Ko je bil pred dvajsetimi leti DOLIK ustanovljen, so imeli pobudniki brez dvoma namen ustanoviti telo, ki bi omogočalo organizirano izživljanje naših delavcev na področju amaterskega likovnega ustvarjanja. Preteklih dvaj-

set let je pokazalo, da so s svojo zamisljivo uspeli, saj se je DOLIK v tem sorazmerno dolgem in istočasno tudi burnem obdobju obdržal in z uspehom odigral svojo vlogo na področju ustvarjalnega amaterizma. Če bi bila DOLIK-ova bilanca samo na tem področju aktivna in to brez dvoma je, bi bili lahko že zelo zadovoljni, saj je bistvo uspeha v tem, da se je naš delovni človek z veliko voljo in tudi uspehom lotil amaterskega udejstvovanja na enem najzahtevnejših umetnostnih področjih.

Vendar menim, da je DOLIK v zadnjih letih znatno prerasel svoj začetni okvir in se lotil še drugega področja delovanja, ki je s

no plemenitenje še toliko bolj važna. V silnem ritmu vsakdanjega življenja, dnevnih tegob in uspehov, izrednega razmaha političnega in gospodarskega razvoja naše današnje družbe se rado zgodi, da kar malo pozabimo, kakšen je dejansko naš življenjski cilj.

Odkar se je človek kultur-

no osvestil, se točno zaveda, da ni na svetu samo »zato«, da dela in je. Zaveda se, oziroma zavedati bi se moral, da je poleg drugega na svetu tudi zato, da požlahtni svoje življenje z uživanjem različnih kulturnih dobrin, ki so mu danes s pomočjo razvite tehnike in na široko zasnovane kulturne dejavnosti še posebej na voljo.

Vendar praktično življenje kaže, da vsakomur ni dano spoznanje o vsej veličini kulturnega izživljanja, da se mnogi ne zavedajo, kaj pomeni in kakšen estetski užitek nudi gledanje lepe slike, poslušanje dobre glasbe in branje privlačne knjige. To spoznanje, ta žeja za kulturnim življenjem je pogosto zakopana v človekovi notranjosti in se sam ne zaveda, to v njem obstoja, niti ne pride do impulza, ki bi mu jo zbudil. Potreben im-

Koncert narodne in zabane glasbe

Glasbena šola Jesenice priredi v sredo, 24. 2. 1966, ob 19.30 uri v gledališču »Tone Čufar« koncert narodnih in zabavnih melodij. Sodelovali bodo vokalni solisti in instrumentalni kvintet.

Ljubitelji narodne in zabavne glasbe vljudo vabljeni!

Vstopnice lahko rezervirate v glasbeni šoli, tel. št. 82-423.

postajajo razstave v organizaciji sekcije DOLIK že tradicionalne, da imajo svoje občinstvo in svoje mesto na področju kulturnega izživljanja naših železarskih Jesenic.

Ob zaključku lahko v imenu vseh članov DOLIK-a obljubim, da bomo ob podpori matičnega društva DPD Svobode »Tone Čufar«, ki nam je na čelu s svojim predsednikom Joežtom Varlom vseskozi trdno stalo ob strani, tudi v prihodnje vztrajali na pozicijah likovne vzgoje naših občanov da (bodo vedno bolj znali ceniti vse lepote likovnih stvaritev sedanosti in preteklosti. Zato sem prepričan, da bomo v tem svojem poslanstvu v prihodnje še bolj uspevali!



V soboto, 12. februarja, je bil na Jesenicah sestanek višjega aktiva novinarjev Gorenjske. Udeležence je na kratki tiskovni konferenci tehnični direktor Homovec seznanil z gradnjo valjarne Bela, ki so si jo potem tudi ogledali

stališča naše družbe še dosti bolj važna. S prirejanjem periodičnih likovnih razstav je posegel DOLIK tudi na področje estetske humanistične vzgoje naših delovnih ljudi in mladine.

V današnjem razgibanem času, ko nas atomske bombe in vsemirski poleti razburjajo ter navdušujejo, ko nas bitka za osebni standard večkrat popolnoma prevzame, tako da pozabimo na vse drugo, je skrb za duhov-

pulz mora priti od zunaj, treba je vzbuditi zanimanje in s tem že nastopi pojav človekovega kulturnega osveščanja.

V vlogi faktorja, ki poskuša vzbuditi impulze za kulturno osveščanje naših delovnih ljudi in mladine na področju likovne umetnosti, nastopa tudi naš DOLIK. Na Jesenicah nimamo profesionalne kulturne ustanove, ki bi se ukvarjala s

likovniki, od znanih akademskih slikarjev kot so Melita Vovkova, Lojze Spacal, Ljubo Ravnikar, Milan Batista in še nekateri drugi, do tujih slikarjev amaterjev. Pri tem smo lahko videli različne slikarske tehnike od grafike in olja do tempere in akvarela ter različna izražanja posameznih umetnikov o dnajčistejšega realizma do precej modernih primerov. Poleg tega so imeli jeseniški ljubitelji likovne umetnosti priliko videti tudi kvalitetne barvne reprodukcije mojstrov palete preteklosti, kar je bilo še posebno koristno za šolsko mladino, ki je organizirano v velikem številu obiskovala te razstave.

S tem sem želel opozoriti samo na to, da je do zdaj vloga v jeseniškem kulturnem DOLIK dobro odigral svojo stal s to svojo dejavnostjo nem življenju. Pri tem je pozelo znan tudi izven občinskih meja, saj so tuji likovniki, ki so razstavljali na Jesenicah, lahko ugotovili, da

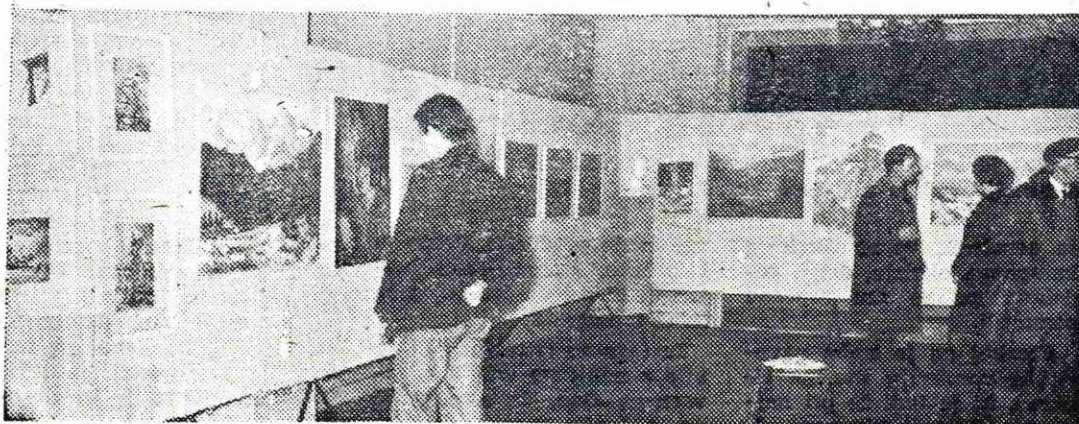
ZAHVALA

Ob težki izgubi naše drage mame, stare mame in prababice

MARIJE BURGAR

se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom za pomoč v dneh težke izgube, sodelavcem iz instalacije-vzdrževanja Javornik za udeležbo na pogrebu, darovalcem vencev in cvetja, govornikom za poslovilne besede ob odprtem grobu, pevskega zboru za žalostinke in vsem, ki so jo spremili v tako velikem številu na zadnji poti na pokopališče Šentvid pri Lukovici.

Žalujejo: sinova Andrej, Franc, hčerke Mici, Francka in Cilka z družinami ter ostalo sorodstvo



Jubilejna razstava članov likovne sekcije DOLIK

Združevanje v socialnem zavarovanju

Znižanje stopnje osnovnega prispevka za zdravstveno zavarovanje in s tem zmanjšanje predvidenih sredstev zdravstvenega zavarovanja po eni strani ter povečanje materialnih stroškov po drugi strani je povzročilo, da so se samoupravni organi zdravstvenih zavodov, komunalnih zavodov in skupnosti socialnega zavarovanja resneje lotili proučevanja in reševanja tistih problemov, ki jim do uveljavitve reforme niso posvečali dovolj pozornosti, oziroma so se jim zdeli nerešljivi. Tako je stopilo v ospredje vprašanje ustrežnejše organizacije tako zdravstvene službe kot tudi službe socialnega zavarovanja. Prevladuje spoznanje, da je najmočnejši vir notranjih rezerv v zdravstveni službi in službi socialnega zavarovanja prav v organizaciji in sistemu dela teh služb.

Dosedanje izkušnje iz poslovanja komunalnih skupnosti kažejo, da so se najbolj uveljavile skupnosti, ki so bile ustanovljene za območja, kjer prevladuje skupen interes vseh prizadetih (zlasti zavarovancev, delovnih organizacij, zdravstvene službe in družbeno-političnih skupnosti) za izvajanje zdravstvenega zavarovanja. Te skupnosti so si lahko zagotovile potrebna finančna sredstva in v sodelovanju s prizadetimi činitelji vplivale tudi na racionalno trošenje. Ob takšnem funkcioniranju sedanjih komunalnih skupnosti in ob gibanjih, ki so se pojavila konec lanskega leta in letos, je postalo — neodvisno od izvajanja gospodarskih ukrepov — aktualno vprašanje proučitve sedanje mreže komunalnih skupnosti.

Glede na to, da temeljni zakon o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja (Ur. list SFRJ, št. 24/65), ki postavlja organizacijo komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja delavcev v nekoliko drugačno in v funkcionalnem pogledu širšo osnovo, pooblašča republike, da določijo pogoje, ki morajo biti izpolnjeni za ustanovitev komunalne skupnosti in primere spojitve oziroma izločitve komunalne skupnosti, je bilo potrebno pripraviti predlog ustreznega zakona. Tako je skupščina republiške skupnosti socialnega zavarovanja sprejela stališče, da je treba komunalne skupnosti formirati tako, da bodo obsegale gospodarsko, socialno-demografsko in komunalno že izoblikovano enotno območje, na katerem mora delovati funkcionalno povezana zdravstvena služba. Samo na takem območju bi se lahko krepila medsebojna povezanost zdravstvene službe in socialnega zavarovanja, zagotavljali ustrežnejše izpolnjevanje zdravstvenih kapacitet glede na različne potrebe in finančne razpoložljivosti območja, s tem pa bi skupnost imela tudi večje dejanske možnosti usklajevanja izdatkov z dohodki, saj bi bila ekonomsko in rizično dovolj močna. Sprejeto je bilo tudi stališče, naj bi se območje komunalne skupnosti ujemalo z območjem zdravstvenega centra.

Na zadnjem zasedanju socialno zdravstvenega zbora je bil dokončno sprejet zakon o pogojih za ustanavljanje komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja delavcev, komunalne skupnosti socialnega zavarovanja kmetov in

komunalnega zavoda za socialno zavarovanje. Med pogoji za ustanavljanje skupnosti socialnega zavarovanja ni edini, da se šteje, da je območje ekonomsko in rizično dovolj močno, če je na njem vsaj 30.000 aktivnih zavarovancev in upokojujencev, ali če je na takem območju možno kritje stroškov zdravstvenega varstva najmanj 90 % z rednimi dohodki, ampak tudi, da je na določenem območju zavod za zdravstveno varstvo kot izrazito preventivna zdravstvena institucija, ki hkrati opravlja funkcijo medobčinskega zdravstvenega centra in kot tak skrbi za programiranje zdravstvenega varstva na svojem območju. Tega zadnjega pogoja, določenega v zakonu, pa na Jesenicah ne izpolnjujemo in ki je najvažnejši. (Toliko v vednost piscu članka v zadnji številki »Železarja« pod naslovom »(R)združevanje v socialnem zavarovanju«).

Začrtana regionalna organizacija zdravstvene službe temelji na obstoječi mreži zavodov za zdravstveno varstvo. Gospodarska reforma je odprla nove vidike glede oblikovanja odnosov med zdravstvenim zavarovanjem in zdravstveno službo glede organizacije in financiranja zdravstvenega zavarovanja, kot tudi glede pravic zavarovancev. Vse bolj se namreč

postavlja vprašanje drugačne ureditve odnosov med družbo oziroma socialnim zavarovanjem na eni strani ter med zdravstveno službo na drugi strani. Podani so namreč objektivni pogoji, da se zdravstvena služba povsem osamosvoji, da torej sama odloča o porabi sredstev, ki naj jih družba iz enotnega vira nameni za zdravstveno varstvo ter da služba socialnega zavarovanja postane bančni mehanizem zdravstvene službe.

Te oblike bodo tudi stimilirale vse koristnike sredstev zdravstvenega zavarovanja, predvsem pa bo treba proučiti, kako najbolje zainteresirati zavarovance samega (predvideva se participacija, ki pa bo imela samo vzgojni namen) oziroma kako močnejše zainteresirati delovne organizacije za probleme zdravstvenega zavarovanja. Sile v zdravstvu so se doslej očitno preveč drobile, vzroke za določene slabosti v zdravstvu pa je največkrat treba pripisati nedodelani organizaciji, togosti in drugim negativnim pojavom, kar je slabilo učinkovitost kompleksnega varstva. Meje posameznih občin so premajhne za prevzemanje vseh tistih funkcij, ki jih mora izpolnjevati zdravstvo. Zato naj bi v občinah zagotavljali predvsem osnovno zdravstvo, za druge naloge pa naj bi združili sile na širšem območju. S tem bi se prvo in drugo medsebojno dopolnjevalo in učinki bi bili večji v korist zdravja občanov, kolikor bolj bi to delo programirali in usmerjali. To pa bo zmoženo kot organizator in usmerjevalec na širšem območju najbolje regionalen zdravstveni center s svojimi organi in komisijami.

Rok Globočnik

Širša rizična skupnost socialnega zavarovanja na Gorenjskem

Skupščina komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev občine Jesenice — Radovljica je na 24. rednem zasedanju, 14. februarja, razpravljala o združitvi komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja Jesenice in Kranj. V ožjem Gorenjskem območju sta po temeljnem zakonu o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja iz leta 1962 pričeli s 1. januarjem 1963 posloovati dve komunalni skupnosti s sedeži na Jesenicah in v Kranju ter samostojna Zavoda za socialno zavarovanje Jesenice in Kranj.

Z novo organizacijo poslovanja skupnosti in zavodov, ki je bila ob reorganizaciji nekdanjih okrajnih zavodov za socialno zavarovanje umestna in potrebna, se prične utrjevanje sistema organizacije socialnega zavarovanja. Aktivnost skupščin zavarovanja in zdravstvenega varstvenih skupnosti, upravnih in izvršilnih odborov, boljša organizacija službe socialnega zavarovanja, je v razmeroma kratkem času pokazala in nakazala nove poti, ki se odražajo v spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja in drugih pravnih in sološnih aktih zveznih, republiških in lokalnih organih.

Brez dvoma je z gospodarsko reformo pospešena tudi dejavnost socialnega zavarovanja in zdravstvene službe, ki sta aktivni zagovornici novih oblik delovanja v korist zavarovancev. Boljša organizacija socialnega zavarovanja in predvsem zdravstvenega varstva, je pogojena s širšo rizično skupnostjo in enotno obdelavo patologije prebivalstva in ne samo zavarovancev na določenem območju. Območja je z zakonom o pogojih za ustanovitev komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev in kmetov ter komunalnih zavodov, določila republiška skupščina. Sedanji komunalni skupnosti Jesenice — Kranj in zavoda

nimata pogojev za samostojni obstoj (na Jesenicah prenizko število aktivnih zavarovancev in upokojujencev ter kmetijskih zavarovancev, kot bistveni pogoj zakona nimamo zavoda za zdravstveno varstvo, v Kranju pa ni bolnice take kot je na Jesenicah), zato je skupščina komunalne skupnosti na navedenem zasedanju po preudarni razpravi sprejela sklep, da se združi s komunalno skupnostjo Kranj in priporočila, naj se združita Komunalna zavoda za socialno zavarovanje Kranj — Jesenice.

Ob pomislekih na delovanje nove organizacije službe socialnega zavarovanja nas vodi smoter, da je treba celotno službo socialnega zavarovanja in zdravstvenega varstva organizirati hitro in boljše kot do sedaj, da predvidena reorganizacija ob aktivnem sodelovanju službe in samouprave socialnega zavarovanja ter zdravstvenega varstva ne more biti zavora

pri utrjevanju sistema teh družbenih služb, še manj pa, da bi zavarovanci ne mogli opraviti svojih zadev. Skupščini komunalnih skupnosti bosta do novih volitev v samoupravne organe socialnega zavarovanja, ki bodo v oktobru 1966, delovali kot enotni organ na skupnih zasedanjih. Prvo skupno zasedanje je predvideno, da bo ob koncu tega meseca. Na njem bo izvoljen predsednik in namestnik skupščine, izvršilni odbor. Obravnavali in sprejemali bodo enotni finančni načrt in drugi pravni akti. Zavarovanci z območja Jesenic bodo urejali vse zadeve s področja zdravstvenega zavarovanja na Jesenicah, zavarovanci iz Radovljice pa v Radovljici. Invalidsko — pokojninske zadeve pa bodo zavarovanci z Jesenic in Radovljice opravili le na Jesenicah, kjer so za to dani vsi pogoji.

nadalj. na 16. strani)

HOKEJ 66

Propaganda je zatajila

V okviru sestanka višjega novinarskega aktiva Gorenjske, ki je bil v soboto, 12. februarja, na Jesenicah, je bila organizirana tudi tiskovna konferenca o pripravah na svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, ki bo marca v Ljubljani, Zagrebu in tudi na Jesenicah. Tiskovna konferenca je bila v Domu pod Golico. Na tej konferenci bi morali zbranim novinarjem Gorenjske poročati o dosedanjih pripravah predsednik tega pododbora ali njegov namestnik ter predsedniki ostalih komisij. Žal pa so novinarji zaman pričakovali predstavnik pododbora »Hokej 66«. Na vprašanja novinarjev sta odgovarjala predsednik komisije za tisk Jože Podobnik in Vito Ravhekar, predsednik komisije za promet. V dokaj zanimivi razpravi so ugotovili, da je propaganda za letošnje svetovno prvenstvo v hokeju na ledu najbolj šibka točka in z njo ne moremo biti zadovoljni. Odgovorni urednik »Matajurja«, ki

Spored tekem pred svetovnim prvenstvom na drsališču Podmežakljo:

27. februarja — Anglija : Kr. gora

28. februarja — Kanada : Jesenice

1. marca — ZDA : Jugoslavija

Z žičnico s Pristave na Črni vrh

Rad bi nadaljeval razpravo, ki jo je v zadnji številki načel Teo Lipicer o izgradnji rekreacijskega centra železarne. Ne glede na to, kakšni bodo dokončni rezultati ankete, ki so jo izpolnjevali člani delovnega kolektiva v dneh od 2. do 12. februarja, ne bo odveč, če nadaljujemo z razpravo o tej zanimivi problematiki. O izgradnji žičnic na področju Črnega vrha so živahno razpravljali tudi v drugem delu tiskovne konference pododpora »Hokej 66«. Udeleženci te konference ki so sodelovali v razpravi, so bili mnenja, da je treba vprašanje glede izgradnje rekreacijskega centra obravnavati enotno, torej omogočiti pogoje za množično rekreacijo jeseniških železarjev tako v Črnem vrhu kot na Pristavi v Javorniškem rovtu.

Izgradnja žičnice s Črnega vrha na Pristavo, ki nista preveč oddaljena drug od drugega, ne bi bila problematična. Prav bi bilo da delavski svet prevozne enote Ljubljana transport na Jesenicah na eni od svojih sej razpravlja o izgradnji takšne žičnice in jo vnese v okvirni program nadaljnje izgradnje žičnic in vlečnic na tem področju. Tako bi dobili veliko rekreacijsko področje od Pristave do Črnega vrha in bi ugodili željam vseh tistih občanov, ki se zanimajo predvsem za zimski šport in imajo na Črnem vrhu idealne možno-

sti po drugi strani pa vsem tistim, ki se zanimajo za letno rekreacijo in nedeljske izlete.

Ni treba posebej poudarjati, da je Pristava zelo pri-

merna za rekreacijo poleti in pozimi. Pristava kot rekreacijski center ne bi izgubila na svojem pomenu, tudi če bi črtali iz programa plavanje in veslanje, in keglanje

na ledu. V kolikor bi se odločili, da uporabimo za rekreacijske namene tako Črni vrh kakor Pristavo, potem bi s skupnimi močmi morali uspešno rešiti nekaj odprtih

vprašanj. Predvsem imam v mislih dober kilometer nedograjene ceste z Javornika v Javorniški rovt, kajti vsa važnejša dela na tej cesti so že opravljena. Tako bi se lahko naši delavci prepeljali na Pristavo bodisi z žičnico s Črnega vrha ali pa z avtomobili in avtobusi z Javornika. Da je Pristava zanimiva za rekreacijo, so vedeli že pred drugo svetovno vojno, zlasti so to spoznali lastniki KID na čelu z direktorjem Nootom. Takrat je bila Pristava dostopna le njemu in njegovim ožjim sodelavcem, danes po tolikih letih pa je prav, da jo namenimo za množično rekreacijo jeseniških delavcev.

Sicer pa prepustimo dokončno besedo strokovnjakom, predvsem psihologom, zdravnikom in drugim, ki bodo povedali svoje mnenje. Le-ti bodo lahko koristno svetovali pred dokončno odločitvijo o gradnji rekreacijskega centra Železarne.

— or —

Namesto priznanja - kazen

Vse ljubitelje hokeja je presenetila novica, da je Hokejska zveza Jugoslavije uvedla disciplinski postopek proti hokejskemu klubu Jesenice, ker s svojim moštvom ni sodeloval na tekmovanju za hokejski pokal Jugoslavije.

Upravni odbor HK Jesenice je že pred tekmovanjem pisмено obvestil osrednjo zvezo in tudi javnost, da s štirimi igralci ne more tekmovati za jugoslovanski pokal. Vedeti moramo, da osem igralcev HK Jesenice sodeluje v reprezentanci, ki pa se že več kot mesec dni pripravljajo na svetovno prvenstvo v hokeju na ledu. Ne moremo se strinjati tudi z mnenjem nekaterih funkcionarjev pri Hokejski zvezi, da naj bi Jeseničani sodelovali z mlajšimi igralci, saj jim je dobro znano, da je mladinsko moštvo Jesenice dejansko moštvo, ki tekmuje v zvezni hokejski ligi pod imenom HK Kranjska gora.

Prav zaradi tega se športni delavci na Jesenicah upravičeno zgražajo nad »mačehovskim« odnosom do HK Jesenice, saj vendar vemo, da so prav jeseniški hokejisti največ prispevali za razvoj in ugled hokeja ne samo v Jugoslaviji, ampak tudi v zamejstvu. Za takimi ukrepi se verjetno skrivajo posamezniki, ki iščejo le svojo korist. Prav gotovo je to »medvedja« usluga Jeseničanom za vse, kar so s pomočjo železarne prispevali za napredek jugoslovanskega hokeja, za njegovo uveljavitev doma in v svetu, ki je bila prav gotovo potrebna in pogoj tudi za organizacijo svetovnega prvenstva.

P. K.

S seje komisije za spomeniško varstvo Kaj bo s Štefančevo hišo?

Pretekli petek je bila v prostorih družbenih služb skupščine občine Jesenice seja komisije za spomeniško varstvo. Dnevni red je bil zelo obširen in zanimiv.

Najprej so razpravljali o nekaterih načelnih vprašanjih spomeniškega varstva in ugotovili, da je treba našo občino glede spomenikov in objektov, ki jih je treba zaščititi, razdeliti na več območij. Eno takih območij sta Podkoren in Rateče, drugo je na Jesenicah in sicer celotno področje Murove s starimi hišami, Stara Sava z nekdanjo graščino in drugimi objekti, ki so pomembni oziroma jih poznamo iz bližnje železarske zgodovine, zelo obsežno področje pa predstavljajo Breznica, Doslovče in Vrba. Naloga komisije ter organov skupščine Jesenice bo v tem, da najprej izdelajo ustrezen register objektov, ki jih je treba zaščititi, nato pa skrbijo po posameznih že navedenih območjih, da bodo objekti ostali ohranjeni oziroma, da ne bi z gradnjo

novih stanovanjskih objektov kvarili značilno nekdanjo podobo, teh področij.

O namerah podjetja Gorenjka da v Štefančevi hiši na Koroški Beli, ki je znana še iz Napoleonovih časov, uredi kmečko gostilno, smo v »Železaru« že pisali. Objavili smo celo nekaj posnetkov idejnega osnutka bodoče gostilne ki naj bi bila edinstven primer v Sloveniji, sedaj pa UOS železarne predlaga, da bi na mestu, kjer hiša stoji, postavili dva nova objekta in razširili samski dom za potrebe samskih delavcev železarne. Člani komisije za spomeniško varstvo menijo, da bi morali dobro premisliti, preden bi začeli z izgradnjo novega objekta. Sedanja Štefančeva hiša predstavlja zgodovinsko vrednost in prav tako tudi znamenje ter se lepo prilega na-

ravnemu okolju. Vprašanje pa je, kako bo z novimi objekti, ki jih predlaga železarne in če jih je sploh mogoče zgraditi na tako majhnem prostoru. Komisija seveda ne more odločiti o dokončni usodi Štefančeve hiše, meni pa, da bi z izgradnjo novih objektov napravili slabo uslugo spomeniškem varstvu v naši občini in naši zanimivi preteklosti.

V drugem delu seje so razpravljali o varstvu zgodovinskih objektov na področju Breznice, Doslovč in Vrbe. Na tem področju je bilo rojenih veliko pomembnih moč, zlasti je treba omeniti dr. Franceta Prešerna, Franca Saleškega — Finžgarja, Matija Čopa, čebelarja Janša in druge. Rešeno še ni lastništva Finžgarjeve rojstne hiše, gospodarsko poslovanje ob Prešernovi rojstni hiši v Vrbi pa nameravajo urediti za skupna ležišča, namenjena predvsem večjim skupinam šolskih otrok, ki prihajajo iz oddaljenih krajev v Vrbo. Načrti so že izdelani, objekt pa bo lepo urejeno. Na tem področju nameravajo urediti še več drugih problemov s področja spomeniškega varstva in odkriti spominsko ploščo na rojstni hiši Luke Knaflija. Univerza na Dunaju že 295 let podeljuje njegovo štipendijo slovenskim študentom. Tako pomoč oziroma štipendijo je dobival tudi naš največji pesnik dr. France Prešeren in še mnogi drugi.

— or —

Za dobro voljo



»Ja, ja, tako je danes. Brez avta nič več ne veljaš pri ženskah.«

Problemi smučarske šole v Žirovnici

Kljub neugodni zimi je šolsko športno društvo v Žirovnici organiziralo smučarsko šolo, ki je trajala teden dni. Samo en dan so lahko smučarji smučali v Žirovnici, nato pa so hodili na Njivice nad Završnico, kjer so ugodni smučarski tereni in dovolj snega. Ob zaključku šole so imeli v nedeljo, 30. januarja, tekmovanje v veleslalomu za udeležence smučarske šole in ostalo mladino. Le-ta se vabilu ni odzvala v večjem številu, ni pa bilo možno letos organizirati smučarske šole za vso mladino do 15. leta kot smo to delali doslej in je bilo vsako zimo skoraj po 100 tečajnikov. Letos je ObZTK dala na razpolago le polovico sredstev kot prejšnjega leta, DPM pa se vsa leta ni nikoli odzvala pozivom ŠSD za skupno akcijo pri izvedbi smučarske šole za predšolske in šolske otroke, ali vsaj za kakšno tekmovanje za najmlajše smučarje. Poleg tega ni na razpolago nagrada hoteli pomagati pri delu v smučarski šoli, čeprav je prav iz te šole že izšlo nekaj dobrih mladincev in mladink in nekateri tudi uspešno tekmujejo.

Na tekmovanju so vsi tečajniki pokazali lep napre-

dek, saj so vsi morali premagati njihovim sposobnostim primerno število vrat in odgovarjajoči strmini. Progo je bilo treba prevoziti dvakrat in šteta sta bila oba časa skupaj. Medtem, ko je



Se nekaj metrov in mladi tekmovalci bo na cilju

v prvem teku šlo vse po sreči, pa je v drugi vožnji precej fantov in deklet zgrešilo vratica in so bili diskvalificirani.

REZULTATI

Skupina do 7. leta starosti — 300 m: 1. Jurček Mlačnik

— 5 let, 43,3 sek., 2. Ludvik Avguštin — 7 let, 75,5 sek., 3. Mojca Svetina — 7 let, 107,4 sek.

Dečki do 10 let — 300 m: 1. Marko Mlačnik 36,0 sek., 2. Fani Legat 37,3 sek., 3. Dušan Justin 38,1 sek.

Deklice od 10 do 13 let — 500 m: 1. Cvetka Blažič 48,6 sek., 2. Zdenka Toman 50,5 sek., 3. Mila Bohinc 52,8 sek.

Dečki od 10 do 12 let — 500 m: 1. Milan Papler 48,6 sek., 2. Sergej Savorgnani 50,3 sek., 3. Marko Pavlenč 50,4 sek.

Dečki od 12 do 14 let — 500 m: 1. Franc Kajdiž 46,1 sek., 2. Franci Pristov 46,3 sek., 3. Tonči Murn 48,4 sek.

Kljub pomanjkanju snega v dolini torej mladi Žirovničani, ki jih pešačenje v hrib ne moti, le smučajo. V ŠSD se pritožujejo predvsem zato, ker na razna vabila na medšolska srečanja v raznih panogah z jeseniških šol ni nikoli odziva. Prvenstveni namen obstoja ŠSD ja tudi v tem, da med seboj v obliki merjenja sil navezujejo stike in mladino navajajo k zdravemu tekmovanju in uspešnemu uveljavljanju njenih sposobnosti. O tem bi veljalo v okviru ObZTK enkrat reči kaj več, saj nekatere ŠSD obstojajo že več let le pod naslovom. Mlačnik

Kaj bomo gledali v kinu

Kino »RADIO«

19. in 20. februarja špan.-braz. barvni film SAMBA, ob 17. in 19. uri, v nedeljo tudi ob 15. uri

21. februarja amer. barvni film DVA JEZDECA, ob 17. in 19. uri

22. in 23. februarja ameriški film VROČA ULICA, ob 17. in 19. uri

24. februarja slovenski barvni film SREČNO, KE-KEC, ob 17. in 19. uri

25. februarja češki CS film 1000 KLARINETOV, ob 17. in 19. uri

26. februarja ameriški film KRITICNA TOČKA, ob 17. in 19. uri

Kino »PLAVŽ«

19. in 20. februarja ameriški film VROČA ULICA, ob 18. in 20. uri, v nedeljo tudi ob 16. uri

21. in 22. februarja špan.-braz. barvni film SAMBA, ob 18. in 20. uri

23. februarja slovenski barvni film SREČNO KE-KEC, ob 18. in 20. uri

24. in 25. februarja sovjetski barvni film SENČE POZABLJENIH PREDNIKOV, ob 18. in 20. uri

26. februarja francoski barvni film NEBO IN BLATO, ob 18. in 20. uri

Kino ŽIROVNICA

19. in 20. februarja — zaprto

23. februarja špan.-braz. barvni film SAMBA

26. februarja ameriški film VROČA ULICA

Kino DOVJE

19. februarja — zaprto
20. februarja amer. barvni CS film ONA IN NJENI MOJZE

24. februarja špan.-braz. barvni film SAMBA

26. februarja sovjetski barvni film SENČE POZABLJENIH PREDNIKOV

Kino KOROSKA BELA

19. februarja sovjetski

barvni film SENČE POZABLJENIH PREDNIKOV

20. februarja amer. barvni CS film PADEC RIMSKEGA CESARSTVA

21. februarja ameriški film VROČA ULICA

26. februarja češki CS film 1000 KLARINETOV

Kino KRANJSKA GORA

19. februarja amer. barvni CS film PADEC RIMSKEGA CESARSTVA

20. februarja sovjetski barvni film SENČE POZABLJENIH PREDNIKOV

24. februarja ameriški film VROČA ULICA

25. in 26. februarja španski barvni film SAMBA

ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega moža, skrbnega očeta in starega očeta

MATEVŽA NOČA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih dnevih izgube vsestransko pomagali, izrekli sožalje in ga tako številno spremili na njegovi zadnji poti.

Zahvalujemo se sosedom za vso skrb in pomoč, pevskemu zboru Planina pod Golico in tov. Kelvišarju, organizaciji ZB Planina za venec in spremstvo na pogrebu ter njegovim nekdanjim sodelavcem iz sive livarne in modelne mizarne za venec, spremstvo na pogrebu in tov. Radiju za poslovljne besede ob odprtem grobu.

Prav posebno se zahvaljujemo dr. Sajevcu za dolgoletno zdravljenje, posameznikom za darovane vence in sočustvovanje, vsem skupaj pa še enkrat prisrčna hvala.

Zaluoja žena Frančiška, otroci Tone, Slavko, Francka in Ivanka z družino ter ostalo sorodstvo



ŠPORT IN KULTURA



Gorenjci so zatajili

V organizaciji Smučarskega kluba Jesenice in pod pokroviteljstvom Železarne Jesenice je bilo v soboto na Črnem vrhu 21. republiško prvenstvo za mlajše mladince in mladinke. Starterju se

je prijavilo oba dneva tekmovalca 77 mladincev in 22 mladink. Prvi dan je bil na sporedu slalom. Naslove v tej panogi sta si prismočala Majninger iz Maribora in Draga Kleindienst z Jesenic. Kljub temu, da so tekmovalce prestavili za eno uro, se vreme ni hotelo izboljšati in je ves čas tekmovalca močno snežilo, tako da so bili tekmovalni pogoji zelo težki. V sobotnem slalomu so se Jeseničani zelo dobro odrezali in so se vsi tekmovalci Jesenic uvrstili do 10. mesta. Odstopil pa je samo eden zaradi padca. Progi sta imeli 46 obveznih vrat in 170 m višinske razlike. Prvo je postavil Jože Klinar, drugo pa Jože Kunšič.

Drugi dan republiškega prvenstva je bil na sporedu smuk. Po startni listi se je prijavilo 56 tekmovalcev, na cilj pa jih je privozilo 39. Mladink se je prijavilo 17, na cilj pa jih je prispelo 16. Republiška prvaka sta Bedrač iz Maribora in Kramarjeva iz Tržiča. Vreme tudi drugi dan tekmovalca ni bilo najljepše, saj je med tekmovalcem snežilo, nad tekmovalno stezo pa je ležala gosta megla. Jeseničanom športna sreča tokrat ni bila naklonjena, saj so skoraj vsi tekmovalci morali odstopiti. Prvi predstavnik našega kluba se je uvrstil šele na 15. mesto. Pri ženskah je bila glavni favorit Kleindienstova, ki pa je padla in se uvrstila na 4. mesto. TVD »Partizan« Bled je za tekmovalce prijavil Majdo Tavčar, ki ni nastopila in je namesto nje tekmovala neka pionirka, ki se je v sobotnem slalomu uvrstila na 3. mesto. To so organizatorji prijave tekmovalko in na 3. mesto se je uvrstila Roblekova iz Tržiča.

Organizacija tekmovalca je bila na zadovoljivi višini. Posebno pohvalo zaslužijo pripravljalci prog, saj so morali vložiti mnogo truda, da so pod tako težkimi vremenskimi pogoji lahko napravili vse tekmovalne steze. Tudi ostale službe so delovale brezhibno.

REZULTATI:

Mlajši mladinci — slalom:
1. Majninger (Branik) 101,3;
2. Germadnik (Črna) 109,0;
3. Aleš 110,3; 5. Jekler, 118,2;
7. Štravs, 119,1; 9. Varl, 123,8 — vsi Jesenice.

Mladinke: 1. Kleindienst (Jesenice) 114,3; 2. Markelj (Kranjska gora) 133,1; 3. Roblek (Tržič) 133,6, in 11. Ivanka Vidic (Jesenice) 217,7.

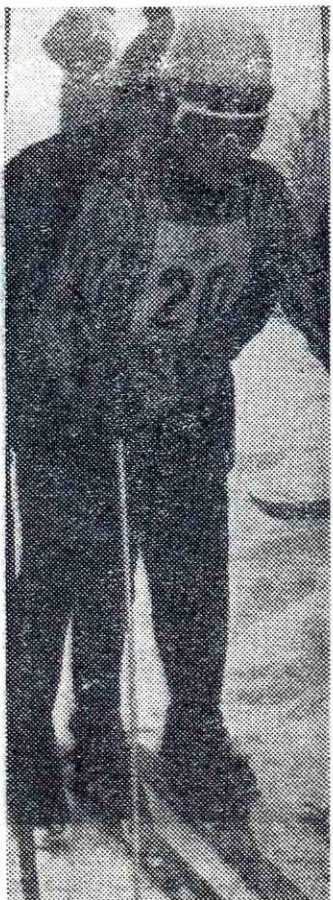
SMUK: Mlajši mladinci: 1.

Bedrač (Branik) 1:18,8; 2. Pogačnik (Kranjska gora) 1:21,0; 3. Lah (Branik) 1:21,6; 15. Štravs, 1:38,5 in 27. Ozebek, 1:53,6 — oba Jesenice.

Mladinke: 1. Kramar (Tržič) 1:09,9; 2. Rakelj (Jesenice) 1:16,0; 3. Subic (Novinar) 1:18,4; 4. Kleindienst, 1:22,1; 8. Vidic, 1:29,0; — obe Jesenice.



Draga Kleindienst



Robert Jekler



Lovro Zemva, delovodja v mehanični delavnici »Oče« smučarskih tekačev

Za smeh



— Doktor, ali bodo moja operacijo prenašali po televiziji?

— Dajte še meni eno bričev; pravico imam, da se branim.

HOKEJ 66 Priprave v zaključni fazi

Na Jesenicah se mrzlično pripravljajo na svetovno prvenstvo v hokeju na ledu. Na drsališču pod Mežakljo se bo pet državnih reprezentanc: Bolgarija, Danska, Francija, Italija in Južna Afrika pomerilo med seboj. Upamo, da bo vse potekalo v redu, saj bo za to skrbel in že skrbi posebni pododbor, ki ima v svojih vrstah 85 sodelavcev. V zadnjem času skoraj ne poznajo počitka. Treba je urediti vrsto vprašanj do 3. marca, ko se bo prvenstvo začelo, da ne bi bilo potem nepotrebnih pomanjkljivosti in negotovosti. Katera od komisij pododborja je najbolj delavna, je težko reči. To bomo lahko ugotovili šele po prvenstvu. Dela na drsališču zadovoljivo potekajo. Dobili

so že tudi novo rolbo znamke Zamboni, zaradi primerne vremena pa bodo pravčasno naredili tudi garderobe. Tudi podvoz in most čez Savo bodo usposobili za promet in izboljšali javno razsvetljavo na Jesenicah. Ker je bilo na zadnji tekmi z Avstrijo nekaj spodrseljavev med sodniki, časomerilci in kabinami za napovedovanje, bodo to napako odpravili s fonoportti. Za prijateljske tekme pred svetovnim prvenstvom bodo posebne vstopnice tudi v predprodaji, oziroma so že. Tiskane bodo v treh barvah, ker bo stara tribuna razdeljena v dva dela in za novo tribuno. Urejeni bodo posebni vhodi na vse tribune, tako da ne bo preveč gneče

Občni zbor športnega društva Izobraževalna dejavnost

V četrtek, 10. februarja zvečer, so se v veliki dvorani delavskega doma pri Jelenju zbrali športniki in športni delavci, člani SD Jesenice na rednem letnem občnem zboru. Udeležba je bila to pot res dobra, saj se ga je udeležilo 164 delegatov. Kot gosta sta se občnega zbora udeležila član DS in UO ZJ Anton Dežman in predsednik občinskega odbora SZDL Pavel Lotrič. Povabili so tudi druge goste, vendar se žal nihče ni odzval.

Iz obširnih poročil predsednika in ostalih referentov je bilo razvidno dokaj uspešno delo društva. Sicer je bilo nekaj pomanjkljivosti, ki jih bo treba v prihodnje odpraviti. V preteklem letu je imela največ dela finančno-gospodarska komisija, ki je sproti pregledovala delo posameznih klubov in vse poslovanje uredila tako, da ustreza vsem zahtevam družbene kontrole. Tudi propagandna komisija je na začetku mandatne dobe izdala nekaj biltenov in z njimi obveščala javnost sproti o rezultatih in delu društva. Ugotovljeno je bilo, da je najslabše delala tehnična komisija, ki bi morala biti najbolj delavna. Glede poslovanja ostalih komisij ni bilo

posebnih pripomb in so svojo nalogo zadovoljivo opravile.

Športno društvo Jesenice ima vpisanih 984 članov; pri tem je upoštevan vsak le enkrat, čeprav jih je veliko, ki so člani več klubov. Na zboru so ugotovili, da je to število premajhno in da ga je treba v prihodnosti povečati, predvsem pa pridobiti žensko mladino. SD Jesenice združuje 14 klubov in je tako eno najmočnejših društev v Sloveniji. Najuspešnejši so klubi zimskih športov, kar pa je razumljivo z ozirom na naš geografski položaj. Vzroke temu pa lahko iščemo tudi v večji naklonjenosti tem športom, ki imajo celo tuje plačane trenerje, medtem ko

ostalim klubom manjka vodilnega kadra, pa so kljub temu dosegli tako v republiškem kot državnem merilu vidne uspehe.

Na občnem zboru so tudi omenili, da bi morali osredniji forumi bolj pravilno razdeljevati Bloudkove plakete in pri tem upoštevati tudi delo in uspehe jeseniškega športnega društva.

V razpravi so obravnavali tudi Hokejsko zvezo Jugoslavije in jo obsodili, ker je uvedla disciplinski postopek proti HK Jesenice. Spregovorili pa so tudi o vključevanju aktivnih tekmovalcev v vrste funkcionarjev in vaditeljev mladih.

Ker so novi gospodarski ukrepi prizadeli tudi šport, so sklenili, da je treba varčevati s finančnimi sredstvi in se odreči mariskateremu dragemu turnirju in gostovanju v inozemstvu.

V občini bi morali izvesti že pripravljen reorganizacijo, ki bi prinesla tudi večje uspehe. Ugotovljeno je bilo, da je treba v prihodnje več pozornosti posvetiti propagandi, da bi tako pri občanih vzbudili večje zanimanje za posamezne prireditve. Poleg še nekaterih sklepov so navzoči tudi sklenili, da bo v prihodnje članarina za odrasle 6 N din, za mladino pa 2 N din.

Na koncu so izvolili 21-članski UO in 5-članski nadzorni odbor, ki bosta skušala tudi v prihodnje uspešno voditi jeseniški šport, premagovati vse ovire in doseči še več uspehov. Prepričani smo, da so delo poverili dobrim športnikom in jim želimo pri njihovem delu čim več uspehov.

Letošnji proizvodni program je v talilnicah po obsegu in kvaliteti zahtevnejši od lanskega. Zaradi tega morajo vsi na svojih delovnih mestih uspešno, vestno in strokovno izpolnjevati predvidene naloge. Delo naj bo torej opravljeno v roku, kvalitetno in varno. Obratovodstvo delovnih enot so s tem namenom skupaj s kadrovskim sektorjem in ŽIC pripravila program strokovnega izobraževanja za letošnje leto. Program obsega poleg vsakoletnih tečajev v okviru vse železarne tudi več tečajev, na katerih bodo člani delovnih enot pridobili manjkajoče in nujno potrebno strokovno znanje.

Uspešno je bil v tem mesecu že zaključen tečaj za talilce in obratne ključavničarje martinarne. Namen tega tečaja je bil, da delavce pri SM pečeh seznanimo s pravnimi in varnim uporabljanjem kisika in mazuta. V torek, 15. februarja, se je začel tečaj za pečne pomočnike na elektropeči. Obiskuje ga 15 tečajnikov, ki bodo poleg že pridobljene delovne prakse na delovnem mestu pridobili še potrebno teoretično znanje. Po zaključku tega tečaja bomo takoj začeli s enakim tečajem za delavce livne jame.

Za strokovno izpopolnitev na delovnem mestu se bo 21. februarja tudi v delovni enoti plavž začel tečaj za talilce. Udeležili naj bi se ga vsi pri plavžu zaposleni delavci. Podoben tečaj bo v istem času tudi za pomočnike talilcev v martinarni. V obeh delovnih enotah so že spremenili ali pa nameravajo spremeniti tehnološki postopek in je zaradi tega nujno, da se vsi na teh delovnih mestih zaposleni tečaja udeležijo, kajti varno in kvalitetno delo je osnovni pogoj za proizvodni uspeh.

Vodstvo delovne enote šamotarne pripravlja v marcu tečaj za delavce, zaposlene pri mlinih. Na tem tečaju

bodo delavce s teh delovnih mest podrobno seznanili s proizvodnim procesom in varnostnimi ukrepi. Predviden je tudi tečaj za delavce, ki delajo na oblikovanju pripeh.

Letošnji program obsega tudi tečaj za instruktore praktičnega usposabljanja na delovnem mestu za delavce začetnike poklica. Vodstva delovnih enot so že pripravila sezname delovnih mest za čas uvajanja za te delavce, ki prvič začnejo delati v železarni. Temeljni zakon o delovnih razmerjih in naši interni pravilniki namreč predpisujejo, da je obvezno treba delavca — začetnika predhodno usposobiti in naučiti delati za določeno delovno mesto, na katerem bo v prihodnje delal. Ta tečaj se bo začel takoj, ko bodo delavski sveti DE potrdili seznam delovnih mest in čas uvajanja za začetnike.

Letošnji program izobraževanja za delavce na delovnih mestih predvideva še več krajših tečajev, ki bodo izvedeni v jeseni. Pričakujemo in želimo, da bomo z vsemi tečaji dosegli namen v obojestransko korist. Izpolnjujmo tudi na ta način akcijski program. Tečajnikom želimo čim več uspeha tako na predavanjih kot na delovnih mestih. L. P.

Pokal Jesenic ostal doma

V organizaciji sankaskega kluba Jesenice je bilo pri Savskih jamah 10. mednarodno sankasško tekmovanje za pokal mesta Jesenice. Skupno je nastopilo 86 sankascev iz Slovenije in Avstrije. Prehodni pokal je osvojila ekipa Jesenic.

Nedeljska proga na gorski poti pri Savskih jamah, je bila dolga 1300 m s povprečnim padcem 10 % in 13 umetnimi zavoji. Organizatorji so se trudili, da bi progo čim bolj utrdili, kar jim je deloma uspelo. Toda južno vreme je razmehčalo progo, zato tudi rezultati niso bili najboljši. Vsi tekmovalci so morali progo prevoziti dvakrat. Pri mladinkah je prvo mesto osvojila Kavčičeva iz Bohinja, ki je v obeh vožnjah napravila najmanj na-

pak. Pri mladincih je bil prvi domačin Morič. Tudi pri članih in članicah sta prvo mesto osvojila Klinar in Kapusova.

REZULTATI:

Mladinke (6): 1. Kavčič (Bohinj) 5:36,8; 2. Tomilitsch (Avstrija) 5:53,6; 3. Humar (Tržič) 6:15,4.

Mladinci (31): 1. Morič (Jesenice) 5:30,6; 2. Juhič (Jesenice) 5:50,5; 3. Duschig (Avstrija) 5:54,5.

Članice (6): 1. Kapus (Jesenice) 5:12,8; 2. Ovsenik (Tržič) 5:50,1; 3. Rozman (Bohinj) 5:59,3.

Člani (43): 1. Klinar (Jesenice) 4:34,1; 2. Dremelj (Avstrija) 4:40,2; 3. Eržen (Kranj) 4:55,3.

EKIPNO: 1. Jesenice I,25:38,0; 2. Ferendorf (Avstrija), 26:57,9; 3. Bohinj I,26:59,5.

Mala križanka št. 2

Vodoravno: 1. pušcavska ladja, 7. pismo, ovojnica, 8. orjaški azijski kušcar, 9. Aškerčeva socialna pesem, 11. začetnici priimka in imena jeseniškega proletarskega pisatelja, 13. nemški predlog, 14. država v prednji Aziji, 17. ptica z vreščecim glasom, 19. ptica, 20. država v srednji Ameriki.

Navpično: 1. obdelovalci jekla s kladivom, 2. ime igralke Gardner, 3. ime slovenske pisateljice Miheličeve, 4. zemeljski plin, 5. domače žensko ime, 6. začetnici hrvaškega pesnika, 10. glavno Turčije, 12. iver, 15. judovsko moško ime, 16. krepčilna pijača, 18. ime igralke Novakove, 19. začetnici že umrlega



slovenskega gledališkega in filmskega umetnika.



Janko Kobentar naš sodelavec je odpotoval na svetovno prvenstvo v Oslo. Še dva člana našega kolektiva sodelujeta: Ludvik Zajc in Marjan Pečar bosta nastopila med svetovno elito skakalcev

Širša rizična skupnost

(nadalj. s 13. strani)

Preudarni zaključek skupščine Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev občin Jesenice — Radovljica o združitvi skupnosti in zavodov na Gorenjskem je osnovan z intencijami splošnih prizadevanj za realizacijo smotrov gospodarske reforme.

Ivan Saksida

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo železarja, Železarna Jesenice. Tel. int. 758 in 394 — Tisk ČP »Gorenjski tisk«